

Fremsat den 25. juni 2026 af sundhedsministeren (Ida Auken)

Forslag

til

Lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991

Kapitel 1

Godtgørelse

§ 1. Staten yder efter ansøgning godtgørelse til kvinder, når

- 1) kvinden har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991,
- 2) kvinden på tro og love erklærer efter bedste erindring at have fået antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991, og
- 3) antikonceptionshændelsen efter nr. 2 er sandsynliggjort.

Stk. 2. Godtgørelsen udgør 300.000 kr. pr. godtgørelsesberettigede, jf. dog § 12.

Kapitel 2

Ansøgning og sagernes behandling

§ 2. Ansøgning om godtgørelse indgives til Patienterstatningen ved anvendelse af et ansøgningsskema, som Patienterstatningen stiller til rådighed. Ansøgningsskemaet kan indgives gennem en digital løsning, som Patienterstatningen stiller til rådighed, fremsendes med fysisk post til Patienterstatningen eller afleveres personligt til Patienterstatningen. Ansøgningen kan indgives på dansk eller grønlandsk.

Stk. 2. Ansøgning kan indgives af kvinder, som opfylder betingelserne i § 1, stk. 1, nr. 1-3. Afgår kvinden ved døden, efter at ansøgningen er indgivet til Patienterstatningen, træder eventuelle arveberettigede personer i kvindens sted.

Stk. 3. Ansøgning kan indgives til og med den 1. september 2028.

§ 3. Patienterstatningen modtager, oplyser og træffer afgørelse i sager om godtgørelse efter denne lov.

Stk. 2. Forvaltningsloven finder anvendelse på den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af denne lov.

Stk. 3. Lov om offentlighed i forvaltningen finder ikke anvendelse på den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af denne lov.

§ 4. Patienterstatningen kan af enhver vederlagsfrit afkræve oplysninger, som er nødvendige for Patienterstatningens afgørelse efter denne lov. Dette gælder ikke for ansøgeren eller eventuelle arveberettigede personer, der træder i kvindens sted, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt.

Stk. 2. Oplysninger efter stk. 1 skal sendes til Patienterstatningen senest 30 dage efter, at Patienterstatningen har afkrævet oplysningerne. Kan fristen ikke overholdes, kan fristen udskydes med yderligere 30 dage ved at underrette Patienterstatningen om fristoverskridelsen, grunden hertil og om, hvornår Patienterstatningen kan forvente at modtage oplysningerne.

§ 5. Patienterstatningen kan tilkende advokatomkostninger, når advokaten har ydet nødvendig og væsentlig bistand til sagsoplysningen, der har medført en ny og ændret afgørelse fra Patienterstatningen, og når den manglende sagsoplysning ikke skyldes ansøgerens forhold.

§ 6. Afgørelser truffet efter denne lov kan indbringes for domstolene ved søgsmål mod Sundheds- og Kirkeministeriet.

Kapitel 3

Udbetaling af godtgørelse

§ 7. Sundheds- og Kirkeministeriet udbetaler godtgørelse efter § 1 og eventuelle omkostninger efter § 5.

Stk. 2. Udbetalinger efter stk. 1 sker til den godtgørelsesberettigedes NemKonto, medmindre den godtgørelsesberettigede har anvist en anden konto, hvortil betaling skal ske.

§ 8. Krav på godtgørelse efter denne lov falder i arv efter de almindelige regler, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i kapitel 1.

§ 9. Udbetales godtgørelse efter § 1 senere end fem uger efter tidspunktet for afgørelsen om tilkendelse af godtgørelse, forrentes beløbet fra afgørelsestidspunktet, indtil betaling sker, med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hindrer den godtgørelsesberettigedes forhold udbetalingen, betales ikke rente, så længe hindringen varer. Foreligger der en sådan hindring, regnes fristen efter stk. 1 fra hindringens ophør.

§ 10. Godtgørelse efter § 1 indgår ikke i tildelingen eller beregningen af og medfører ikke fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser for den godtgørelsesberettigede kvinde, dennes ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer.

Stk. 2. En person, der modtager en offentlig ydelse, som en godtgørelse ikke skal påvirke, jf. stk. 1, skal selv oplyse den relevante myndighed om udbetalingen af godtgørelsen. Den relevante myndighed kan stille krav om, at godtgørelsen dokumenteres, for at myndigheden er forpligtet til at se bort fra godtgørelsen.

§ 11. Godtgørelsen efter § 1 kan ikke overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning over for den godtgørelsesberettigede kvinde, jf. dog stk. 2 og § 12. Er godtgørelsen udbetalt, kan overdragelse ske. Retsforfølgning og modregning kan ligeledes ske, når godtgørelsen er udbetalt, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigedes øvrige formue. Tilsvarende gælder om renter og udbytte af kapitalen.

Stk. 2. Retsforfølgning eller modregning kan dog foretages, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil, eller hvis vedkommende har stillet kravet som pant for vedkommende fordring.

§ 12. Godtgørelse tilkendt efter denne lov modregnes en tidligere eller senere tilkendt godtgørelse eller erstatning for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Kapitel 4

Godtgørelser udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning

§ 13. Godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem, indgår ikke i tildelingen eller beregningen af og medfører ikke fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser for den godtgørelsesberettigede kvinde, dennes ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer.

Stk. 2. En person, der modtager en offentlig ydelse, som en godtgørelse ikke skal påvirke, jf. stk. 1, skal selv oplyse den relevante myndighed om udbetalingen af godtgørelsen. Den relevante myndighed kan stille krav om, at godtgørelsen dokumenteres, for at myndigheden er forpligtet til at se bort fra godtgørelsen.

Stk. 3. Godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem, kan ikke overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning over for den godtgørelsesberettigede kvinde, jf. dog stk. 4. Er godtgørelsen udbetalt, kan overdragelse ske. Retsforfølgning og modregning kan ligeledes ske, når godtgørelsen er udbetalt, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigedes øvrige formue. Tilsvarende gælder om renter og udbytte af kapitalen.

Stk. 4. Godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem, kan dog gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil, eller hvis vedkommende har stillet kravet som pant for vedkommende fordring.

Kapitel 5

Forlig

§ 14. Sundheds- og Kirkeministeriet kan indgå forlig i retssager, der er anlagt mod staten for lovforslagets fremsættelse den 25. juni 2026, når sagen angår antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991. Forlig kan indgås på vilkår, der svarer til bestemmelserne i denne lov. Sundheds- og Kirkeministeriet videregiver oplysninger om indgåede forlig til Patienterstatningen.

Stk. 2. Sagsøgere, der modtager godtgørelse ved indgåelse af forlig efter stk. 1, kan ikke modtage godtgørelse i øvrigt efter denne lov. Patienterstatningen afviser ansøgninger om godtgørelse efter § 1, når der foreligger forlig, dom eller anden aftale for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Stk. 3. §§ 10-12 og § 18 finder også anvendelse for godtgørelser, der udbetales som følge af forlig, der indgås i medfør af stk. 1.

Kapitel 6

Tilbagebetaling af godtgørelse

§ 15. Sundheds- og Kirkeministeriet kan kræve tilbagebetaling af en godtgørelse, der er udbetalt efter denne lov, hvis ansøgeren mod bedre vidende har undladt at afgive oplysninger eller har afgivet urigtige oplysninger, der har haft betydning for Patienterstatningens afgørelse.

Kapitel 7

Straf

§ 16. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som forsætligt afgiver en falsk erklæring på tro og love efter § 1, stk. 1, nr. 2.

Stk. 2. Med bøde straffes den, som undlader at efterkomme en forpligtelse efter § 4. Dette gælder ikke for offentlige myndigheder og deres ansatte.

Kapitel 8

Ikrafttræden

§ 17. Loven træder i kraft den 1. september 2026.

Stk. 2. § 13, stk. 1 og 2, og § 18 har virkning fra 1. marts 2026.

Kapitel 9

Ændring i anden lovgivning

§ 18. I ligningsloven, jf. lovebkendtgørelse nr. 1500 af 24. november 2025, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 198 af 25. februar 2025, § 2 i lov nr. 1642 af 16. december 2025, og senest ved § 1 i lov nr. 1781 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:

1. I § 7 indsættes som *nr. 43*:

»43) Godtgørelse omfattet af lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiral-sagen) i Grønland i perioden 1960-1991 og godtgørelser efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem.«

Kapitel 10

Territorialbestemmelse

§ 19. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men §§ 1-9, 11, 12 og 14-16 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger. Lovens bestemmelser kan sættes i kraft på forskellige tidspunkter.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. **Indledning**
2. **Baggrund**
3. **Godtgørelse for antikonception uden samtykke**
 - 3.1. Gældende ret
 - 3.1.1. Erstatning og godtgørelse inden for sundhedsvæsenet
 - 3.1.2. Godtgørelse for tort
 - 3.1.3. Forældelse
 - 3.2. Sundheds- og Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3.1. Betingelser for godtgørelse
 - 3.3.2. Administration af godtgørelsesordningen
 - 3.3.3. Udbetaling af godtgørelsen
 - 3.3.4. Godtgørelser udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning
4. **Ligestillingsmæssige konsekvenser**
5. **Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige**
6. **Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.**
7. **Administrative konsekvenser for borgerne**
8. **Klimamæssige konsekvenser**
9. **Miljø- og naturmæssige konsekvenser**
10. **Forholdet til EU-retten**
11. **Hørte myndigheder og organisationer m.v.**
12. **Sammenfattende skema**

1. Indledning

Antikonceptionssagen (spiralsagen) er et mørkt kapitel i Danmarks og Grønlands fælles historie. Et kapitel, der har haft store konsekvenser for de berørte grønlandske kvinder.

Den daværende regering (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Alternativet, Aaja Chemnitz (IA), Aki-Matilda Høegh-Dam (N), Anna Falkenberg (SP) og Sjúrdur Skaale (JF) indgik den 10. december 2025 aftale om godtgørelsesordning for grønlandske kvinder omfattet af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat (spiralsagen) i perioden 1960-1991. Antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat (spiralsagen) henviser i det følgende til de piger eller kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i perioden 1960-1991.

Regeringen (Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Moderaterne og Radikale Venstre) har med regeringsgrundlaget Det politiske grundlag for firkloverregeringen af 2. juni 2026 bekræftet, at regeringen hurtigst muligt vil fremsætte et lovforslag om godtgørelsesordning for grønlandske kvinder omfattet af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat i perioden 1960-1991.

Det fremgår af den politiske aftale af 10. december 2025,

at der ved ansøgning om godtgørelse efter ordningen vil blive stillet krav om, at 1) kvinden har været bosiddende i Grønland i perioden mellem 1960-1991, 2) kvinden på tro og love erklærer efter bedste erindring at have fået antikonception i Grønland eller under et midlertidigt kost- eller efterskoleophold i Danmark uden samtykke eller viden i perioden 1960-1991, og 3) kvinden skal sandsynliggøre hændelsen, f.eks. via en troværdig beretning.

Aftalepartierne er med aftalen enige om et godtgørelsesbeløb, uanset antikonceptionsmiddel, på 300.000 kr. pr. kvinde.

Med aftalen er det endvidere besluttet, at der skal være et særligt forløb for sagsøgerne i den verserende retssag, som betyder, at disse kvinder ikke skal ansøge om godtgørelse, men at Indenrigs- og Sundhedsministeriet (i dag Sundheds- og Kirkeministeriet) vil tilbyde at indgå forlig med et godtgørelsesbeløb på 300.000 kr. pr. berettiget kvinde, i henhold til kriterierne for godtgørelsesordningen.

Aftalepartierne er derudover enige om, at der skal udføres et opsøgende og rådgivende arbejde blandt kvinder, der kan være omfattet af godtgørelsesordningen, herunder at der er behov for at bistå kvinderne med at indgive ansøgning og for terapeutisk bistand.

Den politiske aftale udmøntes med dette lovforslag. Lovforslaget indeholder desuden som supplement til den politiske

aftale også bestemmelse om beskyttelse af de godtgørelser, der udbetales efter den godtgørelsesordning, som Naalakkersuisut har etableret for kvinder, der efter hjemtagelsen af sundhedsområdet den 1. januar 1992 har fået antikonception uden samtykke.

Lovforslaget fremsættes i juni 2026 med henblik på ikrafttrædelse i september 2026. Kvinderne vil allerede fra 1. juli 2026 kunne indsende godtgørelsesansøgninger, som vil blive behandlet, når loven træder i kraft.

2. Baggrund

Naalakkersuisut og den daværende regering indgik i september 2022 aftale om at igangsætte en uvildig udredning af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat (spiralsagen) fra 1960-1991, hvor Danmark havde ansvaret for sundhedsvæsenet i Grønland. Den uvildige udredning blev igangsat i maj 2023 og afsluttet i september 2025.

Udredningen afdækkede den historiske kontekst for antikonceptionspraksissen fra 1960-1991, herunder beslutningsforløbet bag og den konkrete gennemførelse af initiativet.

Udredningen konkluderede bl.a., at tusindvis af grønlandske piger og kvinder fik opsat spiral i løbet af den historiske periode, som udredningen har afdækket. Det blev videre konkluderet, at den danske stat måtte betragtes som ansvarlig for de svigt, der måtte være i landslægeembedets tilsyn med og vejledning af det personale, som denne var lægeligt foresat for.

Udredningen viste, at der var læger og andre fagpersoner, som udøvede et vist pres på pigerne og kvinderne i forbindelse med drøftelser af antikonception, og at der fra sundhedsvæsenets side blev gjort en meget aktiv indsats i forhold til at udbrede spiralen. Nogle piger og kvinder var, ifølge udredningen, i en situation, hvor de ikke følte, at de havde et frit valg. Desuden havde nogle piger mangelfuld viden om krop og seksualitet, og samlet set kunne der sættes spørgsmålstegn ved, om disse piger havde reelle forudsætninger for at give samtykke til indgrebet. Andre piger og kvinder fik ifølge udredningen opsat spiral i forbindelse med fødsel, abort eller andre konsultationer, uden at de var klar over det.

Flere kvinder har nævnt, at den daværende praksis efterlod dem med en følelse af skam, fordi de havde fået antikonception uden selv at have efterspurgt det og for nogle vedkommende uden at have givet deres samtykke hertil. Bortset fra enkelte kritiske røster i 1970'erne var det først i nyere tid, at kvindernes oplevelser kom frem i lyset, og den daværende antikonceptionspraksis blev genstand for kritik.

På vegne af Danmark gav statsministeren i august 2025 en undskyldning til de berørte kvinder i antikonceptionssagen for perioden 1960-1991. Formanden for Naalakkersuisut gav samtidig en undskyldning for antikonceptionshændelser

efter den 1. januar 1992, hvor Grønland havde hjemtaget ansvaret for sundhedsvæsenet.

Den 17. oktober 2025 etablerede Naalakkersuisut en godtgørelsesordning for de kvinder, der har fået antikonception uden deres viden eller samtykke fra 1992 og frem.

Den 10. december 2025 indgik den daværende regering og et bredt flertal i Folketinget en politisk aftale om etablering af en godtgørelsesordning, der skal give mulighed for at yde individuel økonomisk godtgørelse til de grønlandske kvinder, der har været omfattet af antikonceptionssagen fra 1960-1991, hvor Danmark havde ansvaret for sundhedsvæsenet i Grønland.

Regeringen (Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Moderaterne og Radikale Venstre) har med regeringsgrundlaget Det politiske grundlag for firkloverregeringen af 2. juni 2026 bekræftet, at regeringen hurtigst muligt vil fremsætte et lovforslag om godtgørelsesordning for grønlandske kvinder omfattet af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat i perioden 1960-1991.

3. Godtgørelse for antikonception uden samtykke

3.1. Gældende ret

3.1.1. Erstatning og godtgørelse inden for sundhedsvæsenet

Patienter, som påføres skade i det danske sundhedsvæsen, eller efterladte til disse patienter, kan søge erstatning og godtgørelse efter patienterstatningsordningen for behandlingsskader i medfør af reglerne i kapitel 3 i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet (klage- og erstatningsloven), jf. lovebekendtgørelse nr. 1250 af 28. oktober 2025. Patienter eller efterladte til patienter har desuden mulighed for at søge erstatning og godtgørelse for skade påført som følge af egenskaber ved et lægemiddel (lægemiddelskade) efter klage- og erstatningslovens kapitel 4.

Efter § 19, stk. 1, nr. 1-4, i klage- og erstatningsloven ydes der erstatning efter reglerne i dette kapitel (kapitel 3) til patienter eller efterladte til patienter, som her i landet påføres skade i forbindelse med undersøgelse, behandling el.lign., som er foretaget 1) på et sygehus eller på vegne af dette, 2) af sundhedspersoner og andet personale som led i den præhospital indsats efter sundhedsloven, 3) på universiteternes tandlægeskoler eller 4) af Sundhedsstyrelsen i sager i henhold til sundhedslovens kapitel 21, regler udstedt i medfør heraf eller regler udstedt i medfør af § 5 d i lov om sygehusvæsenet som opretholdt ved sundhedslovens § 277, stk. 12.

Efter bestemmelsens stk. 2 ydes der uanset stk. 1 erstatning efter reglerne i kapitel 3 til patienter eller efterladte til patienter, som her i landet påføres skade i forbindelse med undersøgelse, behandling el.lign., som er foretaget af sundhedspersoner.

Efter klage- og erstatningslovens § 20 ydes erstatning, hvis

skaden med overvejende sandsynlighed er forvoldt på en af de måder, der er nævnt i nr. 1-4. Det gælder, 1) hvis det må antages, at en erfaren specialist på det pågældende område under de i øvrigt givne forhold ville have handlet anderledes ved undersøgelse, behandling el.lign., hvorved skaden ville være undgået, 2) hvis skaden skyldes fejl eller svigt i teknisk apparatur, redskaber eller andet udstyr, der anvendes ved eller i forbindelse med undersøgelse, behandling el.lign., 3) hvis skaden ud fra en efterfølgende vurdering kunne være undgået ved hjælp af en anden til rådighed stående behandlingsteknik eller behandlingsmetode, som ud fra et medicinsk synspunkt ville have været lige så effektiv til behandling af patientens sygdom, eller 4) hvis der som følge af undersøgelse, herunder diagnostiske indgreb, eller behandling indtræder skade i form af infektioner eller andre komplikationer, der er mere omfattende, end hvad patienten med rimelighed må tåle. Der skal herved tages hensyn til dels skadens alvor, dels patientens sygdom og helbredstilstand i øvrigt samt til skadens sjældenhed og mulighederne i øvrigt for at tage risikoen for dens indtræden i betragtning.

Efter klage- og erstatningslovens § 24, stk. 1, og § 46 fastsættes erstatning og godtgørelse for både behandlingsskader og lægemiddelskader som udgangspunkt efter reglerne i lov om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven). Det betyder bl.a., at selve udmålingen af erstatninger og godtgørelser som udgangspunkt sker efter reglerne i erstatningsansvarsloven. Der ydes således erstatning for helbredelsesudgifter og andet tab, tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for svie og smerte samt varigt mén, erstatning for erhvervsevnetab og godtgørelse for tort. Hvis skadelidte afgår ved døden som følge af skaden, kan der tilkendes erstatning for tab af forsørger, godtgørelse til efterladte og begravelsesudgifter eller et overgangsbeløb.

Der ydes derudover efter klage- og erstatningslovens § 24 a, stk. 1, efter omstændighederne godtgørelse på 162.000 kr. til den eller de, som har forældremyndigheden over et barn, der afgår ved døden inden det fyldte 18. år som følge af en behandlingsskade.

Det er efter klage- og erstatningslovens § 33, stk. 1, 1. pkt., Patienterstatningen, der modtager, oplyser og afgør alle patienterstatningssager.

Efter forvaltningslovens § 1, stk. 1, gælder loven for alle dele af den offentlige forvaltning.

Det følger af forvaltningslovens § 1, stk. 2, at loven desuden gælder for al virksomhed, der udøves af 1) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og 2) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Efter offentlighedslovens § 2 finder loven anvendelse på

al virksomhed, der udøves af myndigheder inden for den offentlige forvaltning.

Efter offentlighedslovens § 3, stk. 1, finder loven efter omstændighederne bl.a. også anvendelse på 1) al virksomhed, der udøves af selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og 2) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Ifølge bemærkningerne til offentlighedslovens § 3, stk. 1, nr. 1, jf. Folketingstidende, 2012-13, tillæg A, L 144 som fremsat, side 65, forudsættes det, at de nævnte institutioner m.v. – i overensstemmelse med, hvad der følger af gældende ret – ikke skal være omfattet af offentlighedsloven, hvis det fremgår af det retsgrundlag, der ligger til grund for oprettelsen, at institutionen ikke skal være en del af den offentlige forvaltning, og at det eksempelvis kan fremgå af forarbejderne til den lov, hvormed institutionen er oprettet, at institutionen ikke skal henregnes til den offentlige forvaltning.

Patienterstatningen blev oprettet i 1992 som Patientforsikringsforeningen i forbindelse med, at lov om patientforsikring trådte i kraft. Lov om patientforsikring er efterfølgende afløst af klage- og erstatningsloven, og Patientforsikringsforeningen skiftede i 2014 navn til Patienterstatningen. Patienterstatningen er oprettet i fællesskab af kommunalbestyrelser, selvforsikrende regionsråd og forsikringsselskaber, som har tegnet forsikringer omfattet af kapitel 3 i klage- og erstatningsloven.

Ifølge bemærkningerne til § 12 i lov om patientforsikring, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg A, spalte 3305, er Patientforsikringen (nu Patienterstatningen) en forening, som er forudsat at fungere i privat regi. Det fremgår endvidere, at foreningens virksomhed i øvrigt ved særlig bekendtgørelse i henhold til offentligheds- og forvaltningsloven vil blive omfattet af de to loves regler om offentlig forvaltning samt af tavshedspligtsreglerne i straffeloven, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg A, spalte 3306.

Af bemærkningerne til § 16 i samme lov, hvorefter Patientforsikringen bl.a. kan forlange oplysninger, som skønnes af betydning for behandling af de enkelte sager fra berørte myndigheder, private institutioner og den skadelidte, fremgår det, at bestemmelsen tager sigte på, at de offentlige myndigheder og andre, der er involveret i patientforsikringsordningen, retmæssigt kan udveksle nødvendige oplysninger til afgørelse af sagerne uden herved at overtræde regler om tavshedspligt i forvaltningslov, lægelov m.fl. eller reglerne i forvaltningsloven (§ 28 ff.) om adgangen til at videregive oplysninger til anden forvaltningsmyndighed. Det fremgår desuden, at patienterne i øvrigt efter særlig bekendtgørelse udstedt i henhold til offentlighedslovens § 1, stk. 3, og forvaltningslovens § 1, stk. 2, der begge trådte i kraft

pr. 1. januar 1987, vil blive tillagt ret til aktindsigt i patientforsikringsforeningens sagsakter vedrørende de pågældende patienters erstatningssager, ligesom der efter den nævnte bestemmelse i forvaltningsloven vil blive pålagt patientforsikringsforeningen tavshedspligt efter lovens kapitel 8, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg A, spalte 3310.

I medfør af § 1, stk. 3, i forvaltningsloven er det ved § 1 i bekendtgørelse nr. 652 af 23. juli 1992 om forvaltningslovens anvendelse på Patientforsikringsforeningens virksomhed, fastsat, at forvaltningsloven finder anvendelse på den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af lov om patientforsikring. Bekendtgørelsen trådte i kraft 1. august 1992.

Det er ikke tilsvarende fastsat ved bekendtgørelse med hjemmel i offentlighedsloven, at offentlighedsloven finder anvendelse på den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af lov om patientforsikring.

3.1.2. Godtgørelse for tort

Efter § 26, stk. 1, i lov om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven), skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort.

Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det efter bestemmelsens stk. 2, 1. pkt., tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24, herunder at krænkelsen er begået over for en person under 18 år. Det samme gælder efter stk. 2, 2. pkt., hvis krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 27. Dette gælder dog efter stk. 2, 3. pkt., ikke de overtrædelser, der er nævnt i straffelovens §§ 266-266 b om trusler, offentligt fremsatte udtalelser og anden meddelelser med henblik på bl.a. at fremkalde alvorlig frygt.

Efter lovens § 26, stk. 4, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, selv om der ikke er lidt tort, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særlig groft angreb mod en andens person eller frihed. Det samme gælder særlig grove krænkelse mod en andens fred eller ære.

3.1.3. Forældelse

Krav på erstatning eller godtgørelse forældes efter § 3, stk. 1, i lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven), som udgangspunkt efter tre år (den almindelige forældelsesfrist). For fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes fristen efter forældelseslovens § 2, stk. 4, fra tidspunktet for skadens indtræden.

Den almindelige forældelsesfrist suppleres af en absolut

forældelsesfrist, som i almindelighed er 10 år regnet fra forfaldstidspunktet, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 4. Retsvirkningen af den absolute forældelsesfrist er, at en fordring altid falder bort på dette tidspunkt – også hvis forældelsen har været suspenderet på grund af fordringshaverens ukendskab til fordringen eller skyldneren, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2.

Efter forældelseslovens § 30, stk. 1, finder loven også anvendelse på tidligere fordringer, som ikke inden lovens ikrafttrædelsesdag den 1. januar 2008 er forældet efter de hidtil gældende regler.

Efter § 3, stk. 5, i forældelsesloven, forældes fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en forvaltningsmyndighed har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne, ikke. Bestemmelsen finder også anvendelse på fordringer, der var forældede efter de tidligere regler.

3.2. Sundheds- og Kirkeministeriets overvejelser

Den daværende regering (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Alternativet, Aaja Chemnitz (IA), Aki-Matilda Høegh-Dam (N), Anna Falkenberg (SP) og Sjørður Skaale (JF) har den 10. december 2025 indgået Aftale om godtgørelsesordning for grønlandske kvinder omfattet af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat (spiralsaagen) i perioden 1960-1991.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne ønsker at etablere en godtgørelsesordning, der skal give mulighed for at yde individuel økonomisk godtgørelse til de grønlandske kvinder, der har været omfattet af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat i perioden 1960-1991. Som bilag til aftalen er vedlagt en beskrivelse af administrationsgrundlag, som beskriver de nærmere rammer for godtgørelsesordningen.

Regeringen (Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Moderaterne og Radikale Venstre) har med regeringsgrundlaget Det politiske grundlag for firkloverregeringen af 2. juni 2026 bekræftet, at regeringen hurtigst muligt vil fremsætte et lovforslag om godtgørelsesordning for grønlandske kvinder omfattet af antikonceptionspraksis i Kalaallit Nunaat i perioden 1960-1991.

Det følger af aftalen, at der ved ansøgning om godtgørelse efter ordningen vil blive stillet krav, om at 1) kvinden har været bosiddende i Grønland i perioden mellem 1960-1991, 2) kvinden på tro og love erklærer efter bedste erindring at have fået antikonception i Grønland eller under et midlertidigt kost- eller efterskoleophold i Danmark uden samtykke eller viden i perioden 1960-1991, og 3) kvinden skal sandsynliggøre hændelsen, f.eks. via en troværdig beretning.

Sundheds- og Kirkeministeriet har dog fundet det uhensigtsmæssigt, at afgrænse godtgørelsesordningen ud fra et kriteri-

um om, at kvinden skal have været bosiddende i Grønland på et tidspunkt i perioden mellem 1960-1991.

Sundheds- og Kirkeministeriet er blevet opmærksom på, at det ikke kan udelukkes, at der findes tilfælde, hvor en kvinde, som er født i Grønland og flyttet til Danmark før 1960, har fået antikonception uden samtykke i Danmark i perioden 1960-1991. Sundheds- og Kirkeministeriet lægger på den baggrund op til at fravige det oprindelige bopælskrav, således at der i stedet stilles krav om, at kvinden skal have været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991.

Sundheds- og Kirkeministeriet har endvidere fundet det uhensigtsmæssigt at afgrænse godtgørelsesordningen for hændelser sket i Danmark til alene at omfatte hændelser under et midlertidigt kost- eller efterskoleophold, som det fremgår af aftalen.

Sundheds- og Kirkeministeriet lægger på den baggrund op til at fravige kravet om, at antikonceptionshændelsen skal være sket under et midlertidigt kost- eller efterskoleophold i Danmark, således at der i stedet stilles krav om, at antikonceptionshændelsen skal være sket i Danmark. Sundheds- og Kirkeministeriet har vurderet justeringen nødvendig for ikke at udelukke ophold, hvor en grønlandsk pige eller kvinde kan have været blevet udsat for en antikonceptionshændelse uden samtykke, og hvor pigen eller kvinden har valgt at blive i Danmark, og hvor der således ikke efterfølgende vil være tale om et ophold.

Aftalepartierne er desuden enige om et godtgørelsesbeløb, uanset antikonceptionsmiddel, på 300.000 kr. pr. kvinde.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at der skal køre et særligt forløb for sagsøgerne i den verserende retssag, som betyder, at disse ikke skal ansøge om godtgørelse, men at Sundheds- og Kirkeministeriet vil tilbyde at indgå forlig med et godtgørelsesbeløb på 300.000 kr. pr. berettiget kvinde, i henhold til kriterierne for godtgørelsesordningen.

Det er Sundheds- og Kirkeministeriets vurdering, at implementeringen af aftalen forudsætter etablering af et retsgrundlag, der efter ministeriets opfattelse bør ske ved et samlet lovgrundlag med en ny hovedlov.

3.3. Den foreslåede ordning

3.3.1. Betingelser for godtgørelse

Med lovforslagets foreslås det, at staten efter ansøgning yder godtgørelse til kvinder, når 1) kvinden har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991, 2) kvinden på tro og love erklærer efter bedste erindring at have fået antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991, og 3) antikonceptionshændelsen efter nr. 2 er sandsynliggjort.

Den foreslåede godtgørelsesordning vil omfatte alle kvinder, der opfylder ovenstående betingelser, uanset den pågældendes aktuelle bopæl.

Godtgørelsesordningen foreslås at omfatte antikonception i form af opsætning af spiral, injektion med Depo-Provera og indsættelse af P-stav.

Den foreslåede godtgørelsesordning vil omfatte kvinder, der ikke har givet samtykke til antikonceptionshændelsen.

Der vil ikke være tale om samtykke, når kvinden er blevet påtvunget antikonception. Det kan eksempelvis omfatte en situation, hvor kvinden har fået antikonception på trods af et modsatrettet ønske herom. Det kan også være tilfælde, hvor en eksempelvis pige eller kvinde ikke har turdet sige fra op til indgrebet, eller da indgrebet foregik. Der vil heller ikke være tale om samtykke i tilfælde, hvor antikonceptionshændelsen er foretaget, uden at pigen eller kvinden vidste eller forstod, hvad der foregik. Herved forstås også tilfælde, hvor pigen eller kvinden ikke er blevet oplyst om, at hun har fået antikonception, og hvor pigen eller kvinden først eksempelvis i forbindelse med et senere lægebesøg finder ud af, at hun har fået antikonception på et tidligere tidspunkt. Det kan også være tilfælde, hvor pigen eller kvinden som led i samtykket ikke er blevet tilstrækkeligt informeret om konsekvenserne af antikonceptionen.

Antikonceptionshændelsen vil skulle sandsynliggøres. Dette vil f.eks. kunne ske ved en troværdig beretning, som kan udfyldes som en del af ansøgningsskemaet. Kvinden vil ved ansøgning om godtgørelse også have mulighed for at vedlægge eventuelt relevant materiale. Patienterstatningen vil foretage en vurdering af, om antikonceptionshændelsen er sandsynliggjort. Der vil være tale om en konkret vurdering af, om kriterierne er opfyldt, men det vil som udgangspunkt skulle lægges til grund, at beretningen er troværdig, hvis den f.eks. er understøttet af konkrete oplysninger om hændelsen, eller der i øvrigt efter omstændighederne i den konkrete sag ikke er noget grundlag for at tilsidesætte beretningen.

Det foreslås, at godtgørelsen, uanset antikonceptionsmiddel, fastsættes til 300.000 kr. pr. kvinde. Godtgørelsesbeløbet kan kun ydes én gang pr. kvinde, uanset om der foreligger en eller flere antikonceptionshændelser og uanset brugen af forskellige typer antikonception i perioden.

3.3.2. Administration af godtgørelsesordningen

Det foreslås, at Patienterstatningen, som har betydelig erfaring med behandling af sager om godtgørelse på sundhedsområdet, bl.a. det offentlige sundhedsvæsen, skal administrere ordningen. Det foreslås derfor, at ansøgning om godtgørelse skal indgives til og behandles af Patienterstatningen. Forslaget vil betyde, at Patienterstatningen, som er en privat forening, får kompetence til at oplyse og træffe afgørelse i sager om godtgørelse efter denne lov.

Det foreslås, at ansøgning skal indgives ved anvendelse af et ansøgningsskema, som Patienterstatningen stiller til rådighed. Ansøgningsskemaet vil kunne indgives gennem en digital løsning, som Patienterstatningen stiller til rådighed, fremsendes med fysisk post til Patienterstatningen eller af-

leveres personligt til Patienterstatningen. Ansøgningen vil kunne indgives på dansk eller grønlandsk.

Det vil blive tilstræbt, at ansøgningsskemaet udformes, så ansøgningsprocessen bliver så enkel som muligt for de kvinder, der ønsker at ansøge om godtgørelse. Ansøgningsskemaet vil foreligge både i en dansk og grønlandsk sprogversion, og ansøgeren vil kunne vælge, om ansøgningen indgives på dansk eller grønlandsk. Vælger kvinden at indgive ansøgningen på grønlandsk, vil Patienterstatningen også fremsende afgørelsen til ansøgeren på grønlandsk, ligesom øvrig kommunikation med ansøgeren vil være på grønlandsk.

Det foreslås, at forvaltningsloven skal finde anvendelse for den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af denne lov, mens det foreslås, at offentlighedsloven ikke skal finde anvendelse. Forslaget vil svare til, hvad der efter gældende ret gælder for den virksomhed, Patienterstatningen udøver i medfør af klage- og erstatningsloven.

Det foreslås også, at der etableres mulighed for, at Patienterstatningen til brug for behandlingen af ansøgninger af enhver vederlagsfrit kan afkræve de oplysninger, som er nødvendige for Patienterstatningens afgørelse. Det vil svare til, hvad der allerede gælder for den virksomhed, Patienterstatningen udøver i medfør af klage- og erstatningsloven. Pligten til at afgive oplysninger til Patienterstatningen vil dog efter forslaget ikke gælde de kvinder, der ansøger om godtgørelse eller eventuelle arveberettigede personer, der træder i kvindens sted.

Hvis en kvinde har indgivet en ansøgning til Patienterstatningen og efterfølgende afgår ved døden, foreslås det, at eventuelle arveberettigede personer vil træde i kvindens sted.

For at sikre, at kvinder, der ønsker at ansøge om godtgørelse, har god tid til at indgive en ansøgning, vil kvinderne allerede fra den 1. juli 2026 kunne indgive ansøgninger til Patienterstatningen. Kvinderne vil kunne indgive en ansøgning til og med den 1. september 2028. Herved har ansøgerne mindst to år til at indgive ansøgning.

Der vil herudover som led i en aktiv vejledningsindsats blive sendt fire personer til Grønland, som kan bistå kvinderne med at ansøge om godtgørelse hos Patienterstatningen. Patienterstatningen vil, som en del af det almindelige vejlednings- og oplysningsarbejde, på Patienterstatningens hjemmeside og gennem officielle kanaler i Grønland annoncere hvor og hvornår kvinderne vil kunne træffe de udsendte personer.

Afgørelser, som Patienterstatningen træffer efter de foreslåede regler, vil ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Det skyldes, at Patienterstatningen som privat forening ikke indgår i et over- og underordningsforhold, og at der således ikke er adgang til ulovbestemt administrativ rekurs. Der vil dog være mulighed for at indbringe afgørelser efter den foreslåede ordning for domstolene ved søgsmål mod Sundheds- og Kirkeministeriet.

3.3.3. Udbetaling af godtgørelsen

Det foreslås, at hvis godtgørelsen udbetales senere end fem uger efter tidspunktet for afgørelsen om tilkendelse af godtgørelse, forrentes beløbet fra afgørelsestidspunktet, indtil betaling sker. Det foreslås samtidig, at der, hvis den godtgørelsesberettigedes forhold hindrer betaling, ikke betales rente, så længe hindringen varer.

Udbetaling foreslås at skulle ske til den godtgørelsesberettigedes NemKonto, med mindre den godtgørelsesberettigede har anvist en anden konto.

Det foreslås, at der fastsættes en særrregel, som medfører, at godtgørelsen ikke skal indgå i beregningen af eller medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomsthængige offentlige ydelser til modtageren selv eller til dennes eventuelle ægtefælle, samlever eller husstandsmedlemmer. Forslaget vil sikre, at godtgørelsen tilfalder kvinden, uanset om hun modtager offentlige forsørgelsesydelse og øvrige sociale ydelser.

Det foreslås også, at kravet på godtgørelsen beskyttes mod overdragelse frem til udbetaling. Efter udbetaling kan den godtgørelsesberettigede frit overdrage beløbet. Det foreslås desuden, at kravet på godtgørelsen beskyttes mod retsforfølgning og modregning frem til udbetalingstidspunktet, hvor pengene indgår på den godtgørelsesberettigedes kvindes konto. Når pengene er indgået på kvindens konto, vil hun kunne disponere over beløbet, ligesom eventuelle kreditorer fra dette tidspunkt vil kunne foretage retsforfølgning mod beløbet, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den øvrige formue. Det foreslås dog, at der kan gøres udlæg i godtgørelsen, hvis kvinden selv samtykker, eller hvis godtgørelsesbeløbet er stillet som pant for vedkommendes fordring.

Det foreslås, at kravet på godtgørelsen beskyttes mod overdragelse, udlæg og retsforfølgning over for den godtgørelsesberettigede, mens hun er i live. Går kravet i arv efter de almindelige regler, vil kreditorer derimod kunne foretage retsforfølgning m.v. i kravet på godtgørelsesbeløbet.

Det foreslås, at kravet på godtgørelsen efter denne lov vil blive modregnet en tidligere eller senere tilkendt godtgørelse eller erstatning for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991. Nedsættelsen vil ske med det beløb, som tidligere er udbetalt. Forslaget vil være aktuelt i de tilfælde, hvor der er udbetalt godtgørelse af danske myndigheder i henhold til forlig, dom eller anden aftale for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Der vil ikke blive modregnet i forhold til en godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem.

Det foreslås, at Sundheds- og Kirkeministeriet kan indgå forlig med de kvinder, der forud for fremsættelsen af denne lov har anlagt sag om godtgørelse mod Sundheds- og Kirkeministeriet. Forslaget vil sikre hjemmel til, at Sundheds- og Kirkeministeriet kan indgå forlig med de kvinder, som har stævnet ministeriet, og samtidig sikre, at kvinderne ikke også vil skulle ansøge om godtgørelse efter denne lov. Det foreslås, at et forlig med Sundheds- og Kirkeministeriet, kan indgås på vilkår, der svarer til bestemmelserne i denne lov.

3.3.4. Godtgørelser udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning

Det foreslås, at en godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke eller viden herom i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem, underlægges samme forhold som en godtgørelse udbetalt efter denne lov. Det vil betyde, at de foreslåede regler om skattefritagelse, og at godtgørelsen ikke vil have betydning for forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser m.v., også vil finde anvendelse på godtgørelser, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning.

Med den grønlandske ordning forstås den godtgørelsesordning, som Naalakkersuisut har etableret for kvinder, der efter hjemtagelsen af sundhedsområdet den 1. januar 1992 har fået antikonception uden samtykke. Kvinderne har kunnet ansøge om godtgørelse gennem den grønlandske ordning fra den 17. oktober 2025 til den 31. december 2025.

Et antal kvinder har siden marts 2026 allerede fået tilkendt godtgørelse efter den grønlandske godtgørelsesordning. Det foreslås derfor også, at regler om, at udbetalte godtgørelser efter den grønlandske godtgørelsesordning ikke skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst og ikke skal indgå i beregningen af eller medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser, også skal gælde med tilbagevirkende kraft fra den 1. marts 2026 og indtil lovforslagets ikrafttræden.

4. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslaget indeholder positive ligestillingsmæssige konsekvenser, da målgruppen for lovforslaget er kvinder, der uden samtykke har fået antikonception og dermed ikke har kunnet bestemme over egen krop. Med lovforslaget etableres mulighed for at give individuel økonomisk godtgørelse til de berørte kvinder.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har negative økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for staten. Der vil skulle etableres en ny godtgørelsesordning hos Patienterstatningen og gennemføres en vejledningsindsats. De administrative kon-

sekvenser skønnes at udgøre 84 mio. kr. samlet i periode 2026-2029.

Lovforslagets § 6 og § 19 giver mulighed for at indbringe afgørelser truffet i relation til lovforslaget for de danske domstole. Det er antaget, at der vil blive indbragt i alt 132 sager for domstolene, heraf 88 almindelige civile sager med hovedforhandling og 44 sager i henhold til straffelovens § 161. De samlede merudgifter for domstolene relateret til de ekstra sager ved domstolene skønnes at udgøre i alt 4,1 mio. kr. (2026-pl) i 2027-2030. Skønnet er forbundet med usikkerhed. Udgifterne afholdes inden for de på finansloven for 2026 opførte midler og reserver på Justitsministeriets område.

Den individuelle økonomiske godtgørelse er fastsat til 300.000 kr. pr. kvinde uanset antikonceptionsmiddel. Udgifterne forbundet med godtgørelsesordningen vil afhænge af antallet af kvinder, der findes berettiget til den individuelle økonomiske godtgørelse. Det skønnes, at udgifterne til godtgørelsen vil udgøre 300,0 mio. kr. i 2026, 900,0 mio. kr. i 2027, 350,0 mio. kr. i 2028 og 50,0 mio. kr. i 2029. Der er med finansloven for 2026 afsat 400,0 mio. kr. i 2026, 1.000,0 mio. kr. i 2027 og 200,0 mio. kr. i 2028 på en reserve på § 16.11.79.42. Forsoningsfond til individuel økonomisk godtgørelse i spiralsagen. Overførsel af bevilling fra § 16.11.79.42. Forsoningsfond til individuel økonomisk godtgørelse i spiralsagen på 300,0 mio. kr. i 2026 til § 16.11.34. Forsoningsfond til individuel økonomisk godtgørelse i spiralsagen (ny konto) (Lovbunden) til udbetaling af godtgørelsen optages på forslag til lov om tillægsbevilling for 2026. For 2027-2029 opføres bevillingen på § 16.11.34. Forsoningsfond til individuel økonomisk godtgørelse i spiralsagen med regeringens forslag til finanslov for 2027.

Med forslaget indføres en midlertidig skatteudgift, da godtgørelsen er skattefri. Skatteudgiften svarer til skatteværdien af den modtagne godtgørelse og vil fremgå af Skatte- og Vækstministeriets opgørelse over skatteudgifter.

Lovforslaget medfører ingen økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for regioner.

Lovforslaget kan medføre begrænsede økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for kommuner og Udbetaling Danmark i de tilfælde, hvor der skal ske efterbetaling af en offentlig ydelse, hvis det er sandsynliggjort, at en grønlandsk godtgørelse, der er udbetalt inden lovens ikrafttræden, har medført afslag eller fradrag i de offentlige ydelser.

Lovforslaget vurderes at være udformet i overensstemmelse med principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har positive administrative konsekvenser for borgere. De kvinder, som vil være omfattet af godtgørelsesordningen, vil kunne indgive en ansøgning om godtgørelse til Patienterstatningen.

Ansøgningsskemaet vil blive udformet, så ansøgningsprocessen bliver så enkel som muligt for den enkelte kvinde, der ønsker at ansøge om godtgørelse. Ansøgningsskemaet vil foreligge både i en dansk og grønlandsk sprogversion, og ansøgeren vil kunne vælge, om ansøgningen indgives på dansk eller grønlandsk. Vælger ansøgeren at indgive ansøgning på grønlandsk, vil Patienterstatningen også fremsende afgørelsen til ansøgeren på grønlandsk, ligesom øvrig kommunikation med ansøgeren vil være på grønlandsk.

Der vil endvidere blive gennemført en vejledningsindsats. Der vil bl.a. blive udført et opsøgende og rådgivende arbejde blandt kvinder i Grønland, der kan være omfattet af godtgørelsesordningen. Kvinderne vil endvidere kunne få hjælp til at indgive ansøgning til Patienterstatningen. Der vil komme nærmere vejledning på Patienterstatningens hjemmeside, og kvinderne vil ligeledes kunne tale med en sagsbehandler.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen klimamæssige konsekvenser.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. februar 2026 til den 6. marts 2026 (22 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Alkohol og Samfund, Alzheimerforeningen, Angstforeningen, Ansatte Tandlægers Organisation (ATO), Astma-Allergi Danmark, ATP, Bedre Psykiatri, Blå Kors, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Bioetik og Nanoetik, Center for Etik og Ret, Center for hjerneskade, Copenhagen Cannabis IVS, D. W. IVS, Danish. Care, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Lungeforening, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Center for Organdonation, Dansk Epidemiolo-

gisk Selskab (DES), Dansk Erhverv, Dansk Farmaceutisk Industri a-s, Dansk Farmaceutisk Selskab, Dansk Fertilitets-selskab (DFS), Dansk Gartneri, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri (DI), Dansk IT – Råd for IT-og persondatasikkerhed, Dansk Kiropraktor Forening, Dansk Neurokirurgisk Selskab (DNKS), Dansk Neurologisk Selskab (DNS), Dansk Oftalmologisk Selskab, Dansk Psykiatrisk Selskab (DPS), Dansk Psykolog Forening (DP), Dansk Psykoterapeutforening, Dansk Pædiatrisk Selskab (DPS), Dansk Samfundsmedicinsk Selskab (DASAMS), Dansk Selskab for Akutmedicin (DASEM), Dansk Selskab for Almen Medicin (DSAM), Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin (DASAIM), Dansk Selskab for Folkesundhed, Dansk Selskab for Geriatri (Ældre medicin), Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi (DSFK), Dansk Selskab for Klinisk Onkologi (DSKO), Dansk Selskab for Kliniske Akademikere, Dansk Selskab for Medicinsk Genetik, Dansk Selskab for Palliativ Medicin (DSPaM), Dansk Selskab for Patientsikkerhed (PS!), Dansk Selskab for Retsmedicin, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Standard, Dansk Sygepleje Selskab (DASYS), Dansk Sygeplejeråd (DSR), Dansk Tand-sundhed, Dansk Tatovør Laug, Dansk Transplantations Selskab (DTS), Danske Advokater, Danske Bioanalytikere – dbio, Danske Dental Laboratorier (DDL), Danske Diakon-hjem, Danske Fodterapeuter, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Osteopater, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Tandplejere, Danske Universiteter, Danske Ælde råd, Data-etisk Råd, Datatilsynet, De grønlandske huse, De praktise-rende psykiateres organisation (DPBO), De Videnskabseti-ske Komiteer for Region Hovedstaden, De Videnskabseti-ske Komiteer for Region Midtjylland, Demenskoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Den Videnskabseti-ske Komité for Region Nordjylland, Den Videnskabseti-ske Komité for Region Sjælland, Den Videnskabsetiske Komité for Region Syddanmark, Depressionsforeningen, Det Børne- og ungdomspsykiatriske selskab (BUP-DK), Det Centrale Handicapråd (DCH), Det Etiske Råd, Det grønlandske sundhedsdepartement, Det Sociale Netværk, Diabetesforeningen, Dialab, Dansk Diagnostika- og Labo-ratorieforening, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur, Drizzle Grow IVS, Dommerfuldmægtigforeningen, Dom-stolsstyrelsen, DØNHO (Danske Øre- Næse- Halslægers Organisation), Epilepsiforeningen, Ergoterapeutforeningen (Etf), Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Faglige Se-niorer, Fagligt Selskab af Kliniske Diætister i Kost og Ernæringsforbundet (FaKD), Fagron Nordic A/S, Farmako-nomforeningen, FOA, Forbrugerrådet TÆNK, Foreningen af danske sundhedsvirksomheder – Sundhed Danmark, Fore-ningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af Kommunale Velfærdschefer, Foreningen af Platformsøkonomi i Danmark, Foreningen af Speciallæger (FAS), Forenin-gen for Ledere af Offentlig Rusmiddelbehandling (FLOR), Foreningen for Parallelimportører af Medicin (FPM), For-sikring & Pension (F&P), Færøernes landsstyre, Gartneriet

Gårslev A/S, GCP-enheden ved Københavns Universitet, GCP-enheden ved Odense Universitetshospital, GCP-enheden ved Aalborg og Aarhus Universitetshospitaler, Gigtforeningen, Gistrup Green Grow, Heilsumálaráðið (det færøske sundhedsministerium), Heilsustýrið (den færøske sundhedsstyrelse), Hemp Valley ApS, Hjernesagen, Hjerneska-deforeningen, Hjerteforeningen, HK, HOME-START, HØPA (Foreningen af høreapparatbehandlende øre-næse-halslæger i speciallægepraksis), Høreforeningen, IGL - Industriforeningen for Generiske og Biosimilære Lægemidler, Ingeniørforeningen IDA, Institut for Menneskerettigheder, Invest in Denmark, IT-Branchen, IT-Universitetet i København, Jordemoderforeningen, Justitia, Kirkens Korshær, KL, Kost og Ernæringsforbundet, Kristelig Lægeforening (KLF), Kræftens Bekæmpelse, KVINFO, Københavns Universitet, Landsforeningen af Kliniske Tandteknikere (LKT), Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen for PTSD Ramte og Pårørende, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade (LMS), Landslægen på Færøerne, LAP - Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Ledernes Hovedorganisation, Lev – livet med udviklingshandicap, Little Green Pharma, Lægeforeningen, Lægemedelindustriforeningen, Manderådets Udvalg for Familieret, MEDCOM, Medibo Relief, Medical Cannabis Denmark, Medican ApS, Medicoindustrien, Menighedsplejen i Danmark, MM Bureau v/Morten Nøhr, Muskelsvindfonden, Nationale Videnskabetiske Komité, Nationalt Center for Etik, Nomeco A/S, Nordic Cannabis ApS, NordicCan, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), OC Care ApS, OCD-for-

eningen, Okono A/S, Optikerforeningen, Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber (LVS), Osteoporoseforeningen - landsforeningen mod knogleskørhed, Patienterstatningen, Patientforeningen, PCG (Producenter af komprimerede gasser), Peqqissaasut Kattuffiat (Grønlands Sygeplejerskeorganisation), Pharmadanmark, Pharmakon, PolioForeningen, Praktiserende Lægers Organisation (PLO), Praktiserende Tandlægers Organisation (PTO), Psoriasisforeningen, Psykiatrifonden, Radiograf Rådet, Reddernes Fagforening, Retspolitisk Forening, , Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden for Færøerne, Rigsombudsmanden for Grønland, Roskilde Universitet, Rådet for Digital Sikkerhed, Rådet for Socialt Udsatte, samtlige retter, Schroll Management ApS, Scleroseforeningen, Sex og Samfund, Sikkerhedsforeningen, SIND - Landsforeningen for psykisk sundhed, Sjældne Diagnoser, SMV, Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Specific Pharma A/S, Stenocare, SUFO - Landsforeningen for ansatte i Sundhedsfremmende Forebyggende hjemmebesøg, Syddansk Universitet, Tandlægeforeningen, Tandlægeforeningens Tandskadeerstatning, Tjellesen Max Jenne A/S, Tobaksproducenterne, Tolkebureauernes Brancheforening (TBBF), Udbetaling Danmark, Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF), UlykkesPatientForeningen, ViNordic, VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Yngre Læger, Ældre sagen, Øjenforeningen, Økologisk Landsforening, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Sundheds- og Kirkeministeriet vil skulle udbetale godtgørelser til kvinderne. Udgifter forbundet hermed vil afhænge af antallet af kvinder, der findes berettiget til godtgørelse. Det skønnes, at udgifterne til godtgørelsen vil udgøre op mod 1.600 mio. kr. i perioden 2026-2029.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der vil skulle etableres en ny godtgørelsesordning, herunder gennemføres en vejledningsindsats. Patienterstatningen vil skulle administrere godtgørelsesordningen. De administrative konsekvenser skønnes at udgøre 84 mio. kr. samlet i periode 2026-2029.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Godtgørelsesberettigede kvinder vil kunne indgive en ansøgning om godtgørelse til Patienterstatningen.

Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Der er efter gældende ret ikke regler om godtgørelser til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 1, stk. 1, at staten efter ansøgning yder godtgørelse til kvinder på baggrund af tre nærmere fastsatte betingelser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de tre betingelser vil skulle være opfyldt for, at der vil kunne ydes godtgørelse. De tre betingelser er kumulative og vil således alle skulle være opfyldt for, at en kvinde kan modtage godtgørelse.

»Kvinde« skal forstås bredt og vil omfatte alle med fødsels-tildelt kvindeligt køn. Personens kønsidentitet eller juridisk køn vil således være uden betydning.

Den foreslåede godtgørelsesordning vil omfatte antikonception i form af opsætning af spiral, injektion med Depo-Provera og indsættelse af P-stav.

Som den første betingelse foreslås det i § 1, stk. 1, nr. 1, at kvinden har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991.

Ved »bosiddende i Grønland« forstås, at kvinden boede og opholdt sig i Grønland og eksempelvis havde registreret sin bopælsadresse i Grønland. Det vil ikke være et krav, at kvinden har været bosiddende i Grønland i hele sit liv frem til og med 1991, men alene at kvinden har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991.

Kvinder, der ikke har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991, vil ikke kunne modtage godtgørelse efter den foreslåede ordning.

Patienterstatningen vil verificere oplysninger om bopæl, som forventes at ville blive foretaget ved en gennemgang

af oplysninger, som kvinden har angivet i ansøgningen, sammenholdt med oplysninger om bl.a. kvindens navn, køn, fødsel, død, slægtskab, statsborgerskab, nuværende og tidligere adresser og værgemålsoplysninger.

Ansøgeren forventes at ville blive opfordret til at vedlægge materiale, som vil kunne understøtte, at kvinden på et tidspunkt har haft bopæl i Grønland frem til og med 1991, hvis kvinden alene har haft bopæl i Grønland inden 1. maj 1972. Det skyldes, at CPR-registret først blev indført i Grønland på dette tidspunkt.

Er det ud fra tilgængelige oplysninger ikke muligt at vurdere, om ansøgeren opfylder bopælskriteriet, vil Patienterstatningen som udgangspunkt skulle lægge ansøgerens oplysninger i ansøgningsskemaet om bopæl i Grønland til grund.

Vurderer Patienterstatningen, at de angivne oplysninger om bopæl giver Patienterstatningen anledning til at undersøge forholdet nærmere, vil Patienterstatningen kunne bede kvinden om at sende yderligere oplysninger, f.eks. breve fra offentlige myndigheder til kvinden med angivelse af hendes adresse på et tidspunkt frem til og med 1991, fødselsregistreringsattest fra Grønland, skoleindskrivninger i Grønland og skatteoplysninger med angivelse af kvindens adresse på et tidspunkt frem til og med 1991.

Kan kvinden ikke sende oplysninger, der kan dokumentere hendes bopæl i Grønland på et tidspunkt frem til og med 1991, og finder Patienterstatning anledning til at undersøge forholdene nærmere, vil Patienterstatningen kunne forsøge at indhente yderligere oplysninger, f.eks. fødselsregistreringsattest fra Grønland, skoleindskrivninger i Grønland og skatteoplysninger med angivelse af kvindens adresse på et tidspunkt frem til og med 1991 fra tredjeparter. Det samme gælder, hvis Patienterstatningen, på trods af eventuelt indsendte oplysninger, vurderer, at der er anledning til at undersøge forholdene nærmere. Om den nærmere adgang for Patienterstatningen til at indhente oplysninger henvises til den foreslåede § 4 og bemærkninger hertil.

Det foreslås med den anden betingelse i stk. 1, nr. 2, at kvinden på tro og love erklærer efter bedste erindring at

have fået antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991.

Forslaget vil således medføre et krav om, at kvinden skal underskrive en tro- og loveerklæring om, at hun har fået antikonception uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden mellem 1960-1991.

Erklæringen vil skulle underskrives efter bedste »erindring«. Herved forstås, at kvinden underskriver en tro- og loveerklæring på baggrund af det, kvinden har kunne erindre på tidspunktet for underskrivelsen, og at oplysningerne dermed er korrekte efter kvindens viden og hukommelse på tidspunktet for underskrivelsen.

Det forventes, at tro- og loveerklæringen bliver en del af ansøgningsskemaet og vil kunne udfyldes og indgives på samme måde som ansøgningsskemaet, herunder digitalt.

Afgivelse af falsk erklæring på tro og love efter den foreslåede bestemmelse, vil kunne straffes efter det foreslåede § 16, stk. 1.

Med »uden samtykke« forstås, at kvinden ikke har givet et samtykke til at få antikonception.

Den foreslåede godtgørelsesordning vil således omfatte kvinder, der ikke har givet samtykke til antikonceptionshændelsen.

Der vil eksempelvis ikke være tale om samtykke, når pigen eller kvinden ikke kendte konsekvenserne af antikonception. Det kan være tilfælde, hvor pigen eller kvinden som led i samtykket ikke er blevet tilstrækkeligt informeret om antikonception eller om konsekvenserne af antikonceptionen. Der vil heller ikke være tale om samtykke, når pigen eller kvinden er blevet påtvunget antikonception. Det kan eksempelvis omfatte en situation, hvor kvinden har fået antikonception på trods af et modsatrettet ønske herom. Det kan også være tilfælde, hvor eksempelvis en pige eller kvinde ikke har turde sige fra op til eller da indgrebet foregik. I sådanne tilfælde vil der ikke være tale om samtykke, selvom der foreligger et journaliseret samtykke.

Der vil eksempelvis heller ikke være tale om samtykke, hvis pigen eller kvinden ikke vidste, at hun fik antikonception. Det kan eksempelvis være tilfælde, hvor pigen eller kvinden ikke blev oplyst om, at hun har fået antikonception, og hvor en pige eller kvinde først i forbindelse med et senere lægebesøg finder ud af, at hun har fået antikonception på et tidligere tidspunkt.

Fremgår der et samtykke af kvindens eventuelle journal, vil dette samtykke ikke i sig selv kunne begrunde et afslag på godtgørelse. Der vil være tale om en konkret vurdering, som vil afhænge af sagens øvrige oplysninger, herunder særligt troværdigheden af kvindens egen beretning om antikonceptionshændelsen. Fremgår det således af en kvindes journal, at hun har givet samtykke, samtidigt med at hun har berettet om det modsatte, vil kvindens egen beretning som udgangs-

punkt skulle lægges til grund, hvis den f.eks. er understøttet af konkrete oplysninger om hændelsen, eller der i øvrigt efter omstændighederne i den konkrete sag ikke er noget grundlag for at tilsidesætte beretningen.

Den foreslåede ordning vil omfatte antikonceptionshændelser i Grønland eller i Danmark.

Det betyder, at ordningen vil omfatte kvinder, som uden samtykke har fået antikonception i enten Grønland i perioden 1960-1991 eller i Danmark i samme periode. Hændelsen vil således efter bestemmelsen kunne være sket i enten Grønland eller i Danmark.

Det foreslås som den tredje betingelse i *stk. 1, nr. 3*, at antikonceptionshændelsen efter nr. 2 skal være sandsynliggjort.

Den foreslåede betingelse vil medføre, at antikonceptionshændelsen, som kvinden har været udsat for, dvs. den hændelse, hvor kvinden har fået antikonception uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991, vil skulle sandsynliggøres.

Det vil som udgangspunkt være ansøgeren, som skal sandsynliggøre antikonceptionshændelsen. Kvinden vil eksempelvis kunne sandsynliggøre antikonceptionshændelsen ved en troværdig beretning, der udfyldes som en del af ansøgningsskemaet. Ansøgningsskemaet forventes at bestå af en række foruddefinerede spørgsmål og et fritestfelt til supplerende oplysninger.

I de foruddefinerede spørgsmål forventes der eksempelvis at kunne angives oplysninger om navnet på den institution eller de behandlingssteder, hvor der er givet antikonception uden samtykke, f.eks. sundhedscenter, skole og hospital. Der vil ligeledes kunne gives oplysning om institutionens lokalitet ved angivelse af eksempelvis bygd, by og land. Herudover forventes der at kunne angives oplysninger om tidsperiode for hændelsen. Kvinden forventes også at kunne foretage en beskrivelse af hændelsen, herunder en beskrivelse af, hvad der skete, og hvad der foregik uden samtykke.

Kvinden vil herudover også i ansøgningsskemaet forventeligt kunne afgive oplysninger om tidspunktet for hændelsen og adresse i Grønland forud for eller på tidspunktet for antikonceptionshændelsen. Hvis antikonceptionshændelsen er sket i Danmark, vil det også kunne angives, hvor kvinden har opholdt sig ved eksempelvis at angive navn og adresse på en skole eller plejefamilie, oplysninger om, hvor antikonceptionshændelsen fandt sted, herunder oplysninger om læge, sygehus eller lignende.

Da hændelsen også vil kunne sandsynliggøres på anden vis end ved en personlig beretning, vil kvinden også have mulighed for at vedlægge eventuel andet relevant understøttende materiale, f.eks. journaloplysninger, andenhandsberetninger, breve m.v.

Patienterstatningen vil skulle foretage en vurdering af sandsynligheden af antikonceptionshændelsen. Der vil være tale

om en konkret vurdering af, om kriterierne er opfyldt, men Patienterstatningen vil som udgangspunkt skulle lægge til grund, at beretningen er troværdig, hvis beretningen eksempelvis er understøttet af konkrete oplysninger om hændelsen, eller der i øvrigt efter omstændighederne i den konkrete sag ikke er grundlag for at tilsidesætte beretningen.

I tilfælde hvor Patienterstatningen vurderer, at kvinden med sin ansøgning ikke har sandsynliggjort hændelsen tilstrækkeligt, og hvor kvinden f.eks. tror, at relevant information fremgår af hendes journal og derfor beder Patienterstatningen om at indhente journalen, vil Patienterstatningen forsøge at indhente journalen.

På samme måde vil Patienterstatningen i sådanne tilfælde kunne indhente anden information hos en tredjepart.

I sager med en mangelfuld ansøgning, og hvor ansøgeren er afgået ved døden i perioden mellem indgivelse af ansøgning og Patienterstatningens behandling og afgørelse af sagen, kan det forekomme, at Patienterstatningen må bede en tredjepart om yderligere oplysninger. Om den nærmere adgang for Patienterstatningen til at indhente oplysninger henvises til den foreslåede § 4 og bemærkninger hertil.

Er kvindens beretning ikke ledsaget af nærmere oplysninger om hændelsen, og er ansøgningsskemaet ikke tilstrækkeligt udfyldt, vil Patienterstatningen anmode kvinden om at fremsende supplerende oplysninger. Sender kvinden ikke tilstrækkelige oplysninger, vil Patienterstatningen varsle kvinden om, at Patienterstatningen vil træffe afgørelse om afslag på godtgørelse, hvis Patienterstatningen ikke modtager yderligere oplysninger. Patienterstatningen vil skulle yde vejledning herom.

Det foreslås med § 1, stk. 2, at godtgørelsesbeløbet udgør 300.000 kr. pr. godtgørelsesberettiget kvinde, jf. dog § 12.

Efter den foreslåede bestemmelse vil kvinder, der opfylder betingelserne efter de foreslåede § 1, stk. 1, nr. 1-3, modtage 300.000 kr. i alt for samtlige antikonceptionshændelser, der er sket uden samtykke. Godtgørelsesbeløbet vil kun ydes én gang pr. kvinde, uanset om der foreligger en eller flere antikonceptionshændelser uden samtykke og uanset forskellige typer antikonception i perioden.

Godtgørelsesbeløbets størrelse vil ikke blive graderet eller reguleret, jf. dog § 12. Der vil ved Patienterstatningens afgørelse således blive tildelt et beløb på 300.000 kr. til kvinden, uanset hvornår afgørelsen træffes.

Til § 2

Patienterstatningen kan ikke efter gældende ret behandle sager om og udbetale godtgørelser til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 2, stk. 1, 1. pkt., at ansøgning om godt-

gørelse indgives til Patienterstatningen ved anvendelse af et ansøgningsskema, som Patienterstatningen stiller til rådighed.

Med den foreslåede bestemmelse følger det, at ansøgninger vil skulle indgives til Patienterstatningen, og at ansøgningen vil skulle indgives ved anvendelse af et ansøgningsskema, som Patienterstatningen stiller til rådighed.

Patienterstatningen vil således som følge af forslaget udarbejde et ansøgningsskema, som vil skulle anvendes til at ansøge om godtgørelse efter den foreslåede ordning.

Efter det foreslåede *stk. 1, 2. pkt.*, kan ansøgningsskemaet indgives gennem en digital løsning, som Patienterstatningen stiller til rådighed, fremsendes med fysisk post til Patienterstatningen eller afleveres personligt til Patienterstatningen.

Med bestemmelsen fastsættes den måde, som ansøgningsskemaet kan indgives på.

I ansøgningsskemaet forventes der bl.a. at skulle angives oplysninger om kvindens navn, personnummer, bopæl, tidligere bopæl, telefonnummer og e-mailadresse.

Udfyldes ansøgningsskemaet af en værge/fuldmagtshaver, vil der forventeligt også skulle angives oplysninger om værgens navn, værgens/fuldmagtshavers personnummer, forhold til kvinden (f.eks. mor, far og værge), telefonnummer, bopæl, tidligere bopæl og e-mailadresse. Desuden vil kvinden skulle underskrive en fuldmagtserklæring som en del af eller som tillæg til ansøgningsskemaet. Fuldmagtserklæringen forventes at kunne indgives på samme måde som ansøgningsskemaet, herunder digitalt.

Kvinden vil i ansøgningsskemaet på tro og love skulle erklære efter bedste erindring at have fået antikonception uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden mellem 1960-1991.

Patienterstatningens vil på sin hjemmeside give udførlig information og vejledning om godtgørelsesordningen, herunder om hvordan man ansøger om godtgørelse. Der vil herudover som led i en aktiv vejledningsindsats blive sendt fire personer til Grønland, som kan bistå kvinderne med at ansøge hos Patienterstatningen. Patienterstatningen vil som en del af det almindelige vejlednings- og oplysningsarbejde annoncere på Patienterstatningens hjemmeside og gennem officielle kanaler i Grønland, hvor og hvornår kvinderne kan træffe de udsendte personer.

Ansøgning vil efter den foreslåede bestemmelse kunne indgives digitalt til Patienterstatningen, sendes gennem fysisk post til Patienterstatningen eller afleveres personligt til Patienterstatningen.

Ansøgningsskemaet vil kunne tilgås på Patienterstatningens hjemmeside, som Patienterstatningen også anvender i dag til andre ansøgninger. Den digitale ansøgning vil skulle udfyldes online og fremsendes digitalt til Patienterstatningen ved

brug af MitID gennem Patienterstatningens ansøgningsportal Netservice.

Der vil herudover blive stillet et ansøgningsskema i PDF til rådighed, som kan printes fra Patienterstatningens hjemmeside og udfyldes i hånden. Derefter kan det sendes med fysisk post eller afleveres ved personligt fremmøde ved Patienterstatningen, herunder hos en af de af Patienterstatningen udsendte personer i Grønland.

Der vil være valgfrihed for kvinden i forhold til fremsendelses- og afleveringsmetode, men fremsendes ansøgningsskemaet uden brug af MitID, vil kvinden skulle vedlægge bekræftelse på sin identitet som eksempelvis kopi af dåbsattest, bopælsattest, pas, kørekort eller anden form for relevant identifikation.

Ansøgningsskemaet vil kunne udfyldes af kvinden eller hendes værge/fuldmagtshaver. Idet det foreslås, at forvaltningsloven vil skulle finde anvendelse for så vidt angår den virksomhed, som Patienterstatningen vil efter den foreslåede ordning, vil Patienterstatningen bl.a. skulle iagttage forvaltningslovens § 8 om ret til partsrepræsentation, herunder i forhold til vurderingen af repræsentationens omfang.

Kvinden vil modtage en bekræftelse på modtagelsen af ansøgningen fra Patienterstatningen.

Er ansøgningen indgivet gennem Patienterstatningens ansøgningsportal, vil der automatisk blive genereret et kvitteringsbrev med identifikation af kvinden og tidspunkt for modtagelsen af ansøgningen. Er ansøgningen indleveret gennem ansøgningsportalen, anføres tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen gennem portalen på den automatisk genererede kvittering.

Indgives ansøgningen gennem fysisk post, fremsendes bekræftelsen gennem Digital Post med identifikation af kvinden og tidspunkt for modtagelsen af ansøgningen. Er ansøgeren fritaget for Digital Post, sendes bekræftelsen m.v. med fysisk post. Er ansøgningen sendt som fysisk post, anføres datoen for modtagelsen af brevet.

Ved fysisk fremmøde gives en skriftlig kvittering for modtagelsen af ansøgningen med identifikation af kvinden og tidspunkt for modtagelsen af ansøgningen. Afleveres ansøgningen fysisk, anføres dato og tidspunktet for indleveringen af ansøgningen.

Ansøgningen vil efter det foreslåede *stk. 1, 3. pkt.*, kunne indgives på dansk eller grønlandsk.

Den del af Patienterstatningens hjemmeside, som vil vedrøre godtgørelsesordningen, vil foreligge både på dansk og grønlandsk. Ansøgningsskemaet med tro- og loveerklæringer og eventuel værge-/fuldmagtshavererklæring vil foreligge både i en dansk og grønlandsk sprogversion.

Kvinden vil således selv kunne vælge, om ansøgningen indgives på dansk eller grønlandsk. Patienterstatningen vil ikke

kunne opfordre kvinderne til at anvende en bestemt sprogversion.

Har kvinden valgt at ansøge på grønlandsk til Patienterstatningen, vil Patienterstatningen også fremsende afgørelse i sagen på grønlandsk. Afgørelsen vil dog samtidig blive fremsendt i en dansk sprogversion, idet afgørelsen også fremsendes til Sundheds- og Kirkeministeriet med henblik på udbetaling. Har kvinden valgt at ansøge på dansk til Patienterstatningen, vil Patienterstatningen alene fremsende afgørelse i sagen på dansk.

Med § 2, *stk. 2, 1. pkt.*, foreslås det, at ansøgning kan indgives af kvinder, som opfylder betingelserne i § 1, *stk. 1*, nr. 1-3.

Med den foreslåede bestemmelse afgrænses de godtgørelsesberettigede efter den foreslåede ordning til alene at være den, som opfylder betingelserne i § 1, *stk. 1*, nr. 1-3. Bestemmelsen omfatter hermed også kun personer, som fortsat er i live. Eventuelle arveberettigede kan ikke indgive ansøgning, efter kvinden er død.

Med *stk. 2, 2. pkt.*, foreslås det, at eventuelle arveberettigede personer træder i kvindens sted, hvis kvinden afgår ved døden, efter at ansøgningen er indgivet til Patienterstatningen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at eventuelle arveberettigede personer vil træde i kvindens sted, hvis en kvinde, som har indgivet en ansøgning til Patienterstatningen, efterfølgende afgår ved døden. Det vil betyde, at de arveberettigede vil overtage kvindens partsbeføjelser i afgørelsessagen om godtgørelse efter den foreslåede ordning. I praksis forventes Patienterstatningen at kommunikere med kvindens dødsbo, som ligeledes vil være rette modtager af udbetalingen med henblik på fordeling blandt de arveberettigede.

Det foreslås med § 2, *stk. 3*, at ansøgning kan indgives til og med den 1. september 2028.

Med den foreslåede bestemmelse vil ansøgninger om godtgørelse kunne indgives til Patienterstatningen til og med den 1. september 2028.

Ved indgivelse forstås, at ansøgninger til og med den 1. september 2028 vil kunne afleveres til – og modtages af – Patienterstatningen. Dette vil kunne ske enten gennem den digitale løsning, fysisk post eller ved personlig aflevering til Patienterstatningen.

Hermed sikres det, at kvinderne har mindst to år til at indgive ansøgninger, da kvinderne vil kunne indgive ansøgninger om godtgørelse til Patienterstatningen fra den 1. juli 2026. Patienterstatningen vil påbegynde behandlingen af indgivne ansøgninger, når godtgørelsesordningen træder i kraft den 1. september 2026.

Ansøgninger, der indgives til Patienterstatningen efter den 1. september 2028, vil blive afvist. Patienterstatningens di-

gitale løsning til modtagelse af ansøgninger vil også blive lukket ned efter den 1. september 2028.

Til § 3

Patienterstatningen er en privat forening, som er oprettet i fællesskab af kommunalbestyrelser, selvforsikrende regionsråd og forsikringsselskaber, som har tegnet forsikringer omfattet af kapitel 3 i klage- og erstatningsloven.

Patienterstatningen behandler i forvejen sager efter klage- og erstatningsloven, herunder træffer afgørelser i sager om behandlings- og lægemiddelskader. Patienterstatningen behandler også sager for andre, bl.a. for Grønland efter den grønlandske patienterstatningslov (inatsisartutloven).

Patienterstatningen kan ikke efter gældende ret behandle sager om og udbetale godtgørelser til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 3, *stk. 1*, at Patienterstatningen modtager, oplyser og træffer afgørelse i sager om godtgørelse efter denne lov.

Med den foreslåede bestemmelse vil Patienterstatningen få ansvaret for og kompetencen til at behandle sager om godtgørelse efter denne lov.

Patienterstatningen vil i forbindelse med sagsbehandlingen skulle foretage en vurdering af den fremsendte ansøgning og de indsendte oplysninger og dokumenter. Der henvises til den foreslåede § 1 og bemærkningerne hertil.

Det forudsættes, at Patienterstatningen så vidt muligt hastebehandler sagen, hvis der fremkommer oplysninger om, at kvinden er alvorligt syg eller terminal.

Giver en ansøgning anledning til nærmere undersøgelser, vil Patienterstatning som led i sagsoplysningen kunne indhente oplysninger fra sundhedspersoner, af private og af myndigheder vederlagsfrit jf. den foreslåede § 4.

Det foreslås med § 3, *stk. 2*, at forvaltningsloven finder anvendelse på den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at forvaltningsloven – tilsvarende hvad der gælder for den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af klage- og erstatningsloven – vil finde anvendelse for den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen efter den foreslåede lov. Det vil indebære, at sagsbehandlingen af afgørelsessagerne om godtgørelse vil skulle ske under iagttagelse af forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper og garantier, herunder bl.a. reglerne om partsrepræsentation, partshøring, begrundelse og partsaktindsigt.

Det foreslås med § 3, *stk. 3*, at lov om offentlighed i for-

valtningen ikke finder anvendelse på den virksomhed, der udøves af Patienterstatningen i medfør af denne lov.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive gjort klart, at lov om offentlighed i forvaltningen ikke vil finde anvendelse på den virksomhed, Patienterstatningen udøver efter denne lov. Det vil bl.a. betyde, at der ikke vil være adgang til aktindsigt efter loven i de sager og oplysninger, som behandles efter denne lov.

Til § 4

Efter § 37, *stk. 1*, 1. pkt., i klage- og erstatningsloven kan Patienterstatningen af kommunalbestyrelser, regionsråd, statslige told- og skattemyndigheder og andre vedkommende, herunder sygehuse, institutioner, behandlende læger og andre sundhedspersoner, Sundhedsstyrelsen, Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og forsikringsgiver efter lovens § 30, *stk. 1*, m.v., samt den skadelidte vederlagsfrit forlange meddelt enhver oplysning, herunder sygehusjournaler, journaloptegnelser, politirapporter, obduktionsrapporter, oplysninger fra forsikrings- og pensionsselskaber m.v., som foreningen skønner er af betydning for behandling af sager efter dette kapitel.

Patienterstatningen kan efter den gældende bestemmelse alene afkræve oplysninger, der er nødvendige for afgørelser efter klage- og erstatningslovens kapitel 3, dvs. afgørelser om behandlingsskader. En tilsvarende bestemmelse gælder efter klage- og erstatningslovens § 58 for sager efter kapitel 4 om lægemiddelerstatningsskader.

Patienterstatningen kan ikke efter gældende ret i samme omfang indhente oplysninger til brug for sager efter den foreslåede ordning.

Det foreslås derfor med § 4, *stk. 1*, 1. pkt., at Patienterstatningen af enhver vederlagsfrit kan afkræve oplysninger, som er nødvendige for Patienterstatningens afgørelse efter denne lov.

Med den foreslåede bestemmelse vil Patienterstatningen kunne kræve enhver oplysning, som er nødvendig for, at Patienterstatningen kan træffe afgørelse om godtgørelse efter de foreslåede regler.

Vurderer Patienterstatningen eksempelvis, at oplysninger i ansøgningen giver Patienterstatningen anledning til at undersøge forholdet nærmere, vil Patienterstatningen efter bestemmelsen kunne bede om oplysninger til vurdering af, om betingelserne i det foreslåede § 1, *stk. 1*, er opfyldt. Er det eksempelvis ud fra tilgængelige oplysninger ikke muligt at vurdere, om ansøgeren opfylder det foreslåede § 1, *stk. 1*, nr. 1, om bopæl, vil Patienterstatningen efter bestemmelsen kunne indhente oplysninger, som verificerer bopælen.

Patienterstatningen vil desuden undtagelsesvist kunne forsøge at indhente oplysninger fra Grønland, f.eks. fødselsregistreringsattest fra Grønland, skoleindskrivninger i Grønland

og skatteoplysninger med angivelse af ansøgerens adresse frem til og med 1991 fra tredjeparter.

Hvis det endvidere ud fra tilgængelige oplysninger ikke er muligt at vurdere, om ansøgeren opfylder det foreslåede § 1, stk. 1, nr. 3, om sandsynliggørelse af antikonceptions-hændelsen, kan det undtagelsesvist blive nødvendigt for Patienterstatningen at indhente yderligere oplysninger fra tredjeparter. For eksempel hvis ansøgeren selv beder Patienterstatningen om at indhente sin journal. Patienterstatningen vil i dette tilfælde kunne indhente ansøgerens journal fra eksempelvis ansøgerens egen læge, sygehus eller lignende. Det kan også være tilfældet, hvis Patienterstatningen skal behandle en mangelfuld sag, hvor ansøgeren er afgået ved døden, efter ansøgningen er indgivet til Patienterstatningen.

Patienterstatningen vil med den foreslåede bestemmelse kunne kræve disse oplysninger af »enhver«. Enhver vil eksempelvis kunne være en sundhedsperson, private og myndigheder, herunder eksempelvis kommuner, regioner, sygehuse, egen læge og institutioner.

Patienterstatningen vil også efter den foreslåede bestemmelse kunne få oplysninger fra CPR-registeret. Der vil bl.a. kunne være tale om oplysninger om kvindens beskyttede navn og adresse, historiske adresser, fødested, slægtskab og statsborgerskab.

Men den foreslåede bestemmelse vil Patienterstatningen kunne få flere oplysninger fra CPR-registeret, end private foreninger efter de gældende bestemmelser i CPR-lovens §§ 38 og 39 har mulighed for. Patienterstatningen vil således få adgang til oplysninger, som normalt er forbeholdt offentlige myndigheder.

Det vil efter bestemmelsen være et krav, at de oplysninger, der afkræves, er nødvendige for, at Patienterstatningen kan træffe afgørelse om godtgørelse. Oplysningerne skal således være nødvendige for Patienterstatningens sagsbehandling, herunder vurdering af om de foreslåede betingelser for tilkendelse af godtgørelse, er opfyldt. Patienterstatningen vil således ikke kunne afkræve oplysninger, som efter Patienterstatningens vurdering ikke er nødvendige.

De oplysninger, som Patienterstatningen vil kunne afkræve som følge af den foreslåede bestemmelse, vil alene kunne anvendes til Patienterstatningens behandling af de sager, som Patienterstatningen behandler efter de foreslåede regler. Oplysningerne vil således ikke kunne anvendes til øvrige sager, som Patienterstatningen behandler.

Patienterstatningen vil efter den foreslåede bestemmelse vederlagsfrit kunne afkræve oplysningerne. De fysiske eller juridiske personer, som Patienterstatningen afkræver oplysningerne fra, vil således ikke efter den foreslåede kunne opkræve et vederlag for at udlevere oplysninger til Patienterstatningen.

Den foreslåede bestemmelse vil være tilsvarende § 37 i kla-

ge- og erstatningsloven, der gælder for Patienterstatningens øvrige virksomhed.

Den, som undlader at efterkomme en forpligtelse efter den foreslåede bestemmelse, vil efter det foreslåede § 16, stk. 2, 1. pkt., kunne straffes med bøde. Dette vil dog efter det foreslåede § 16, stk. 2, 2. pkt., ikke gælde for offentlige myndigheder og deres ansatte.

Efter det foreslåede *stk. 1, 2. pkt.*, gælder dette ikke for ansøgeren eller eventuelle arveberettigede personer, der træder i kvindens sted, jf. § 2, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at det foreslåede stk. 1, 1. pkt., om, at Patienterstatningen af enhver kan afkræve oplysninger, ikke vil gælde de kvinder, der ansøger om godtgørelse eller eventuelle arveberettigede personer, der efter det foreslåede § 2, stk. 2, 2. pkt., træder i kvindens sted.

Efter det foreslåede *§ 4, stk. 2, 1. pkt.*, skal oplysninger efter stk. 1 sendes til Patienterstatningen senest 30 dage efter, at Patienterstatningen har afkrævet oplysningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en tidsfrist på 30 dage for, hvornår den, der af Patienterstatningen afkræves oplysninger, skal udlevere disse oplysninger.

Fristen på 30 dage foreslås for at fremme og sikre en hurtig og smidig sagsbehandling og for at lette administrationen i forbindelse med indhentelse af materiale. Den foreslåede frist på 30 dage vil vedrøre oplysninger, som allerede foreligger, eller hvor det vil være muligt at fremskaffe disse inden for fristen. Fristen vil ikke hindre, at der efterfølgende vil kunne indsendes yderligere oplysninger til sagen, for at der kan træffes en afgørelse på et fuldt oplyst grundlag.

Med *stk. 2, 2. pkt.*, foreslås det, at hvis fristen ikke kan overholdes, kan fristen udskydes med yderligere 30 dage ved at underrette Patienterstatningen om fristoverskridelsen, grunden hertil og om, hvornår Patienterstatningen kan forvente at modtage oplysningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at den, der af Patienterstatningen afkræves oplysninger, vil kunne udskyde den oprindelige frist med 30 dage.

Udskydelse af fristen vil eksempelvis kunne være relevant, hvis oplysningerne er svære at fremskaffe, f.eks. hvis de skal hentes fra arkiv.

Der vil alene være mulighed for at udskyde fristen én gang.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at den, der afkræves oplysninger, og som ikke kan overholde den foreslåede frist og derfor udskyder fristen, vil skulle underrette Patienterstatningen herom. Vedkommende vil ligeledes skulle fortælle, hvornår Patienterstatningen kan forvente at modtage oplysningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil således indebære, at pligten

til at udlevere inden for den foreslåede frist på 30 dage bortfalder, såfremt Patienterstatningen underrettes herom, og vedkommende fortæller, hvornår Patienterstatningen kan forvente at modtage oplysningerne.

Til § 5

Patienterstatningen kan efter gældende ret ikke tilkende advokatomkostninger i forbindelse med behandlingen af sager efter den foreslåede ordning.

Det foreslås med § 5, at Patienterstatningen kan tilkende advokatomkostninger, når advokaten har ydet nødvendig og væsentlig bistand til sagsoplysningen, der har medført en ny og ændret afgørelse fra Patienterstatningen, og den manglende sagsoplysning ikke skyldes ansøgerens forhold.

Med den foreslåede bestemmelse vil Patienterstatningen kunne tilkende omkostninger til kvindens advokat, når denne har ydet nødvendig, væsentlig bistand. Der vil f.eks. kunne være tale om tilfælde, hvor Patienterstatningen har meddelt afslag på en ansøgning, fordi Patienterstatningen på baggrund af sagsoplysningen ikke fandt antikonceptions-hændelsen for sandsynliggjort, men hvor advokaten efterfølgende fremskaffer nye faktiske eller retlige oplysninger, som medfører et andet resultat, end den afgørelse Patienterstatningen har truffet. Det foreslås dog også, at Patienterstatningen alene skal kunne tilkende advokatomkostninger, hvis den manglende sagsoplysning ikke skyldes kvindens forhold. Der lægges derimod ikke op til, at kvinden kan få dækket advokatomkostninger i sager, hvor ansøgeren på grund af sin tilstand ikke selv kan varetage sine interesser.

Til § 6

Det foreslås med § 6, at afgørelser truffet efter denne lov kan indbringes for domstolene ved søgsmål mod Sundheds- og Kirkeministeriet.

Afgørelser, som Patienterstatningen træffer efter de foreslåede regler, vil ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Det skyldes, at Patienterstatningen som privat forening ikke indgår i et over- og underordningsforhold, og at der således ikke er adgang til administrativ rekurs.

Med den foreslåede bestemmelse vil afgørelser truffet efter denne lov kunne indbringes for domstolene ved søgsmål mod Sundheds- og Kirkeministeriet. Bestemmelsen angiver hermed, hvilken myndighed der skal anses for rette sagsøgte i retssager vedrørende afgørelser efter loven. Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet ændringer af de almindelige regler om søgsmålsbetingelser m.v. i retsplejeloven. Der gælder således ingen søgsmålsfrist.

Sagsøgeren vil have mulighed for at anlægge sager om prøvelse af afgørelser truffet efter denne lov ved sagsøgerens

hjemting, hvis sagsøgeren har hjemting i Danmark, jf. retsplejelovens § 240, stk. 2.

Til § 7

Det foreslås med § 7, stk. 1, at Sundheds- og Kirkeministeriet udbetaler godtgørelse efter § 1 og eventuelle omkostninger efter § 5.

Bestemmelsen vil indebære, at Sundheds- og Kirkeministeriet vil være ansvarligt for udbetaling af de godtgørelser, som Patienterstatningen træffer afgørelser om at tilkende godtgørelse efter denne lov.

Bestemmelsen vil også indebære, at Sundheds- og Kirkeministeriet vil være ansvarligt for udbetaling af eventuelle omkostninger efter den foreslåede § 5. Dvs. eventuelle advokatomkostninger, som vil kunne blive tilkendt i helt særlige tilfælde, når advokaten har ydet nødvendig, væsentlig bistand til sagsoplysningen, der har medført en ny og ændret afgørelse fra Patienterstatningen, og når den manglende sagsoplysning ikke skyldes kvindens forhold.

Sundheds- og Kirkeministeriet vil i den forbindelse modtage kopi af afgørelser om tilkendelse af godtgørelse efter den foreslåede ordning, som Patienterstatningen træffer.

Det foreslås med § 7, stk. 2, at udbetalinger efter stk. 1 sker til den godtgørelsesberettigedes NemKonto, medmindre den godtgørelsesberettigede har anvist en anden konto, hvortil betaling skal ske.

Med den foreslåede bestemmelse vil udbetalingen blive foretaget af Sundheds- og Kirkeministeriet til kvindens NemKonto, medmindre kvinden har angivet en anden konto, hvortil betaling skal ske.

Hvis den godtgørelsesberettigede ikke har en NemKonto og ikke har angivet en anden konto, hvortil betaling skal ske, vil Sundheds- og Kirkeministeriet skulle indhente kontooplysninger fra kvinden. I sådanne tilfælde vil der ikke skulle betales rente, så længe hindringen varer, jf. det foreslåede § 9, stk. 2.

Til § 8

Der findes efter gældende ret ikke regler om godtgørelser til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 8, at krav på godtgørelse efter denne lov falder i arv efter de almindelige regler, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i kapitel 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hvis den godtgørelsesberettigede har indgivet ansøgning om godtgørelse til Patienterstatningen, men afgår ved døden, inden Patie-

nterstatningen træffer afgørelse, vil kravet på godtgørelse efter denne lov falde i arv.

Med den foreslåede bestemmelse vil arveberettigede personer automatisk indtræde i den godtgørelsesberettigedes sted, hvis den godtgørelsesberettigede har ansøgt om godtgørelse, men er afgået ved døden inden afgørelsen.

Udbetaling vil i dette tilfælde ske til kvindens dødsbo. Er dødsboet afsluttet, vil pengene skulle udbetales til den eller de arvinger, der har måtte have fået kravet udlagt i arv. Skifteretten i Danmark vil i sådanne tilfælde skulle genoptage behandlingen af dødsboet med henblik på at foretage en ny udlodning af arven. Patienterstatningen vil i den forbindelse skulle videregive informationer om den kompetente skifteret i Danmark til den udbetalende myndighed.

I fravær af kendskab til en konto, hvortil godtgørelsen kan udbetales, vil der i perioden frem til anvisning af en konto, hvortil betaling kan ske, ikke skulle betales rente, jf. det foreslåede § 9, stk. 2.

Til § 9

Der findes efter gældende ret ikke regler om godtgørelser til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 9, stk. 1, at hvis godtgørelse efter § 1 udbetales senere end fem uger efter tidspunktet for afgørelsen om tilkendelse af godtgørelse, forrentes beløbet fra afgørelsestidspunktet, indtil betaling sker med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forrentning af godtgørelser, der tildeles efter denne lov, vil indtræde fem uger efter, at der er truffet afgørelse om tilkendelse af godtgørelse, og at beløbet i et sådant tilfælde vil skulle forrentes allerede fra afgørelsestidspunktet.

Forslaget vil eksempelvis indebære, at der – hvis Patienterstatningen tildeler en kvinde godtgørelse ved afgørelse af 1. september 2027 – vil påløbe renter fra 1. september 2027, hvis Sundheds- og Kirkeministeriet ikke har udbetalt godtgørelse inden 6. oktober 2027. I et sådant tilfælde vil renter påløbe, indtil betaling sker.

Renten foreslås fastsat til renten efter rentelovens § 5, der udgør den officielle udlånsrente, som Nationalbanken fastsætter henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli hvert år, med et tillæg på 8 pct.

Det foreslås med § 9, stk. 2, 1. pkt., at hvis den godtgørelsesberettigedes forhold hindrer udbetalingen, betales ikke rente, så længe hindringen varer.

Med den foreslåede bestemmelse vil der ikke skulle betales rente, hvis den godtgørelsesberettigedes (fordringshaverens)

forhold hindrer betaling, så længe hindringen varer. Dette vil være tilfældet, hvis den godtgørelsesberettigede ikke yder den medvirken til skyldforholdets afvikling, som Sundheds- og Kirkeministeriet havde ret til at forudsætte. Hindringen vil bl.a. kunne bestå i, at den godtgørelsesberettigede ikke har anvist et gyldigt kontonummer, hvortil betaling kan ske. Den vil ligeledes kunne bestå i, at de arveberettigede personer ikke har fået genoptaget dødsboet eller anvist en konto, hvortil beløbet skal overføres til dødsboet.

Det foreslås endvidere med *stk. 2, 2. pkt.*, at hvis der foreligger en sådan hindring, regnes fristen efter stk. 1 fra hindringens ophør.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at fristen på fem uger efter det foreslåede stk. 1 vil skulle regnes fra hindringens ophør, hvis den godtgørelsesberettigedes forhold hindrer betaling. I sådanne tilfælde vil afgørelsestidspunktet således være uden betydning, idet forrentning af godtgørelser, der tildeles efter denne lov, vil indtræde fem uger efter, at hindringen er ophørt. Udbetales en tilkendt godtgørelse senere end fem uge efter, at hindringen er ophørt, vil beløbet skulle forrentes allerede fra hindringens ophør.

Til § 10

Efter gældende ret kan der gives afslag eller ske fradrag i offentlige forsørgelsesydelse og andre økonomiske tilskud ved udbetaling af godtgørelsesbeløb. Godtgørelser kan indgå i formueopgørelsen for berettigelse til og beregning af bl.a. kontanthjælp, boligstøtte, ældrecheck og helbredstilæg. Der henvises i den forbindelse bl.a. til formue- og fradragsreglerne i §§ 14 og 33 i lov om aktiv socialpolitik, § 14 b og § 72 d i lov om social pension.

Det foreslås med § 10, stk. 1, at godtgørelse efter § 1 ikke indgår i tildelingen eller beregningen af og medfører ikke fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser for den godtgørelsesberettigede kvinde, dennes ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer.

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes en særregel, som medfører, at godtgørelsen ikke skal indgå i beregningen af eller medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser til modtageren af godtgørelsen, dennes eventuelle ægtefælle, samlever eller husstandsmedlemmer ved udbetaling af godtgørelse efter § 1.

Med det foreslåede § 10, stk. 1, vil godtgørelse efter § 1 ikke indgå i tildelingen eller beregningen af og vil ikke medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser for den godtgørelsesberettigede kvinde, dennes ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer.

Det vil gælde både løbende ydelser og engangsydelser.

Med »offentlige forsørgelsesydelse og øvrige offentlige ydelser« forstår bl.a. ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, integrationsloven, boligstøtloven m.v.

Der vil således skulle ses bort fra godtgørelsen ved opgørelse af formue for berettigelse til og beregning af bl.a. kontanthjælp, boligstøtte, ældrecheck og helbrestillæg.

En godtgørelse, der falder i arv fra modtageren af godtgørelsen, vil ikke skulle holdes ude af beregningen eller tildelingen af ydelser, idet der i bestemmelsen henvises til den godtgørelsesberettigede kvinde, ægtefælle, samlever eller husstandsmedlem.

Det foreslås i § 10, stk. 2, at en person, der modtager en offentlig ydelse, som en godtgørelse ikke skal påvirke, jf. stk. 1, selv skal oplyse den relevante myndighed om udbetalingen af godtgørelsen. Den relevante myndighed kan stille krav om, at godtgørelsen dokumenteres, for at myndigheden er forpligtet til at se bort fra godtgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at modtagerne af godtgørelse efter denne lov selv skal gøre opmærksom på, at godtgørelsen ikke vil skulle indgå i tildelingen og udmålingen af ydelser eller tillæg. Godtgørelsen kan f.eks. have betydning i de tilfælde, hvor personens formue har betydning for tildelingen eller udmålingen af ydelsen.

Da godtgørelsen efter den foreslåede § 18 vil være skattefri, vil den ikke blive indberettet til indkomstregisteret, som myndighederne anvender til administration af ydelser. Godtgørelsen vil fremgå af skattemyndighedernes årsopgørelse som indestående i pengeinstitutter, som lægges til grund ved opgørelsen af formuen ved udbetaling af ældrechecken og fornyelse af løbende helbrestillæg, men vil ikke kunne udsøges som et selvstændigt beløb, da den indgår i et brutto-beløb med eventuel anden formue på opgørelsen.

Myndighederne, f.eks. Udbetaling Danmark og kommunerne, vil således ikke automatisk have adgang til oplysninger om, at der er udbetalt en godtgørelse og vil derfor ikke have viden om, at ydelsesmodtageren har fået udbetalt godtgørelse, der vil skulle udgå af beregningen.

Hvis personen i perioden søger om eller modtager en ydelse, som godtgørelsen ikke skal indgå i grundlaget for tildelingen eller beregningen af, vil vedkommende derfor selv skulle anmode Udbetaling Danmark eller kommunen om at se bort fra engangsbeløbet i forbindelse med ansøgning om en ydelse eller i forbindelse med en formueopgørelse, som ligger til grund for udbetaling af en ydelse.

Til § 11

Det følger af retsplejelovens § 513, stk. 1, at der ikke kan foretages udlæg i erstatning for invaliditet eller tab af forsørger eller i godtgørelse i forbindelse hermed, hvis beløbet tilkommer skadelidte eller den, som har mistet en forsørger. Er

beløbet udbetalt, kan udlæg dog ske, medmindre summen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller sparekasse eller på anden måde er holdt klart adskilt fra skyldnerens øvrige formue. Tilsvarende gælder om renter og udbytte af kapitalen.

I krav på godtgørelse for ikke-økonomisk skade, som ikke falder ind under retsplejelovens § 513, stk. 1, kan udlæg først foretages, når beløbet er udbetalt, jf. § 512, stk. 1.

Efter retsplejelovens § 513, stk. 4, kan udlæg dog foretages i de i stk. 1 og 2 nævnte beløb og krav, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået af domstolene, hvis skyldneren under forretningen giver samtykke her-til, eller hvis skyldneren har stillet aktivet som pant for vedkommende fordring.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 258 af 26. maj 1976 på baggrund af betænkning nr. 634/1971 om udlæg og udpantning. Det fremgår af betænkningen, s. 86, at godtgørelse for ikke-økonomisk skade f.eks. vil være godtgørelse for svie og smerte, jf. nu erstatningsansvarslovens § 3. Godtgørelse for tort efter erstatningsansvarslovens § 26 og godtgørelse for ikke-økonomisk skade i anledning af eksempelvis uretmæssig tvangsfuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 505, vil også være omfattet. Lovens § 513, stk. 3, er endvidere blevet fundet anvendelig på godtgørelse for uberettiget afskedigelse.

Retsplejelovens bestemmelse om udlægssfritagelse finder som udgangspunkt anvendelse ved retsforfølgning i form af konkurs, jf. konkurslovens § 36.

Det foreslås med § 11, stk. 1, 1. og 2. pkt., at godtgørelsen efter § 1 ikke kan overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning over for den godtgørelsesberettigede kvinde. Overdragelse vil dog kunne ske, hvis godtgørelsen er udbetalt. Efter stk. 1, 3. pkt., vil retsforfølgning og modregning kunne ske, når godtgørelsen er udbetalt, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigedes øvrige formue, og efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 4. pkt., vil tilsvarende gælde for renter og udbytte af kapitalen.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til retsplejelovens § 513, stk. 1, men er tilpasset, så den gælder krav på godtgørelse efter de foreslåede regler.

Med den foreslåede bestemmelse vil godtgørelsesbeløb efter denne lov ikke kunne overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning, hverken af offentlige eller private kreditorer. Forslaget vil også betyde, at kravet på engangsbeløbet ikke vil kunne anvendes til modregning med eventuelle private eller offentlige krav.

Når godtgørelsen er udbetalt, vil beløbet heller ikke kunne indgå i betalingssevnevurdering i forbindelse med opkrævning og inddrivelse af skyldige krav. Skyldneren vil selv

skulle dokumentere, at en del af formuen stammer fra godtgørelsen.

Kravet på godtgørelsen vil med den foreslåede ordning være beskyttet mod overdragelse frem til udbetaling, hvorefter den godtgørelsesberettigede frit kan overdrage beløbet.

Kravet på godtgørelsen vil desuden være beskyttet mod retsforfølgning og modregning frem til udbetalingstidspunktet, hvor pengene indgår på godtgørelsesmodtagerens konto. Modtageren af godtgørelsen vil herefter kunne disponere over beløbet, ligesom godtgørelsesmodtagernes eventuelle kreditorer fra dette tidspunkt vil kunne foretage retsforfølgning mod beløbet, medmindre summen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra godtgørelsesmodtagerens øvrige formue.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kravet på godtgørelsen kan være beskyttet mod overdragelse, udlæg og retsforfølgning overfor den godtgørelsesberettigede kvinde, mens hun er i live. Går kravet i arv, vil kreditorer derimod efter de almindelige regler kunne foretage retsforfølgning m.v. i kravet på godtgørelsesbeløbet.

Patienterstatningen vil vejlede ansøgerne om, at der kan udbetales til en anden konto end NemKonto med henblik på at beskytte beløbet mod kreditorforfølgning og modregning.

Efter det foreslåede § 11, stk. 2, kan retsforfølgning eller modregning dog foretages, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil, eller hvis vedkommende har stillet kravet som pant for vedkommende fordring.

Bestemmelsen svarer til retsplejelovens § 513, stk. 4, men er tilpasset godtgørelseskravene efter den foreslåede lov.

Den foreslåede bestemmelse vil give mulighed for, at der kan foretages retsforfølgning, hvis Patienterstatningen har anerkendt kravet og dets størrelse, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil. Det samme vil gælde, hvis kravet fastslås ved dom eller anden afgørelse.

Til § 12

Der findes efter gældende ret ikke regler om godtgørelser til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 12, at godtgørelse udbetalt efter denne lov modregnes en tidligere eller senere tilkendt godtgørelse eller erstatning for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Forslaget vil betyde, at godtgørelse udbetalt efter denne lov vil skulle modregnes en eventuel tidligere godtgørelse eller erstatning, som kvinden har fået tilkendt for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Forslaget vil også betyde, at godtgørelse udbetalt efter loven vil skulle modregnes i en eventuel senere tilkendt erstatning eller godtgørelse for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Nedsættelsen vil skulle ske med det beløb, som tidligere er udbetalt.

Har en kvinde allerede fået tilkendt en godtgørelse for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991, vil godtgørelsen efter den foreslåede ordning således skulle nedsættes med det beløb, som kvinden allerede har fået tilkendt. Samtidig vil en godtgørelse efter den foreslåede ordning, skulle modregnes i en eventuelt senere godtgørelse eller erstatning for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991, som kvinden måtte blive tilkendt.

Har en kvinde eksempelvis allerede fået tilkendt en godtgørelse for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991 på 100.000 kr., vil godtgørelsen efter denne lov skulle nedsættes med 100.000 kr. Kvinden vil således få udbetalt 200.000 kr. i godtgørelse efter denne lov, efter modregningen er foretaget.

En kvinde, der får udbetalt godtgørelse efter denne lov, vil ikke være afskåret fra at rejse andre erstatningskrav. Bestemmelsen vil således ikke være til hinder for, at en kvinde vil kunne få erstatning ud over godtgørelsesbeløbet på 300.000 kr.

En kvinde, der tilkendes godtgørelse efter denne lov, vil også kunne blive tilkendt en erstatning for f.eks. varigt mén på eksempelvis 400.000 kr. Det senere tilkendte erstatningsbeløb på 400.000 kr. vil skulle modregnes det allerede udbetalte godtgørelsesbeløb, og kvinden vil således i dette tilfælde kunne få udbetalt yderligere 100.000 kr. i erstatning for varigt mén, efter modregningen er sket.

En kvinde vil således ikke både kunne få godtgørelse efter de foreslåede regler og samtidig få fuld erstatning for f.eks. følger af det sundhedsfaglige indgreb, f.eks. varigt mén, tabt arbejdsfortjeneste, psykologudgifter m.v.

Der vil ske modregning i de tilfælde, hvor der er eller senere bliver udbetalt godtgørelse eller erstatning af danske myndigheder i henhold til forlig, dom eller anden aftale for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke omfatte en godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem.

Til § 13

Det foreslås med § 13, at en række bestemmelser, som

foreslås at finde anvendelse for den foreslåede godtgørelsesordning, også skal finde anvendelse for godtgørelser, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning.

Det foreslås med § 13, stk. 1, at godtgørelse, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem, ikke indgår i tildelingen eller beregningen af og medfører ikke fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser for den godtgørelsesberettigede kvinde, dennes ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer.

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes en særregel, som medfører, at en godtgørelse, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning, ikke skal indgå i beregningen af eller medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser til modtageren af godtgørelsen til dennes eventuelle ægtefælle, samlever eller husstandsmedlemmer ved udbetaling af en godtgørelse, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning.

Det vil gælde både løbende ydelser og engangsydelser.

Med »offentlige forsørgelsesydelse og øvrige offentlige ydelser« forstår bl.a. ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, integrationsloven, boligstøtloven m.v.

Der vil således skulle ses bort fra godtgørelsen ved opgørelse af formue for berettigelse til og beregning af bl.a. kontanthjælp, pension og boligstøtte.

En godtgørelse, der falder i arv fra modtageren af godtgørelsen, vil ikke skulle holdes ude af beregningen eller tildelingen af ydelser, idet der i bestemmelsen henvises til den godtgørelsesberettigede kvinde, ægtefælle, samlever eller husstandsmedlem.

Det foreslås i § 13, stk. 2, at en person, der modtager en offentlig ydelse, som en godtgørelse ikke skal påvirke, jf. stk. 1, selv skal oplyse myndigheden om udbetalingen af godtgørelsen. Den relevante myndighed kan stille krav om, at godtgørelsen dokumenteres, for at myndigheden er forpligtet til at se bort fra godtgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at modtagerne af godtgørelse efter denne lov selv vil skulle gøre opmærksom på, at godtgørelsen ikke skal indgå i tildelingen og udmålingen af ydelser eller tillæg.

Da godtgørelsen vil være skattefri vil den ikke blive indberettet til indkomstregisteret, som myndighederne anvender til administration af ydelser. Godtgørelsen vil eventuelt indgå i skattemyndighedernes årsopgørelse som en del af et indestående i et pengeinstitut, som lægges til grund ved opgørelsen af formuen ved udbetaling af ældrechecken og fornyelse af løbende helbredstillæg, men vil ikke kunne udsøges som et selvstændigt beløb, da den vil indgå i et bruttobeløb med eventuel anden formue på opgørelsen.

Myndighederne, f.eks. Udbetaling Danmark og kommunerne, vil således ikke automatisk have adgang til oplysninger om, at der er udbetalt en godtgørelse og vil derfor ikke have viden om, at ydelsesmodtageren har fået udbetalt godtgørelse, der vil skulle udgå af beregningen af en forsørgelsesydelse.

Hvis personen i perioden søger om eller modtager en ydelse, som godtgørelsen ikke skal indgå i grundlaget for tildelingen eller beregningen af, vil vedkommende derfor selv skulle anmode Udbetaling Danmark eller kommunen om at se bort fra engangsbeløbet i forbindelse med ansøgning om en ydelse eller i forbindelse med en formueopgørelse, som ligger til grund for udbetaling af en ydelse.

Det foreslås med § 13, stk. 3, at godtgørelse, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning, ikke kan overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning over for den godtgørelsesberettigede kvinde, jf. dog stk. 4. Er godtgørelsen udbetalt, kan overdragelse ske. Retsforfølgning og modregning kan ligeledes ske, når godtgørelsen er udbetalt, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigedes øvrige formue. Tilsvarende gælder om renter og udbytte af kapitalen.

Med den foreslåede bestemmelse vil godtgørelse, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning, ikke kunne overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning, hverken af offentlige eller private kreditorer. Forslaget vil også betyde, at kravet på engangsbeløbet ikke vil kunne anvendes til modregning med eventuelle private eller offentlige krav.

Når godtgørelsen er udbetalt, vil beløbet heller ikke kunne indgå i betalingssevnevurdering i forbindelse med opkrævning og inddrivelse af skyldige krav. Skyldneren vil selv skulle dokumentere, at en del af formuen stammer fra godtgørelsen.

Kravet på godtgørelsen vil med den foreslåede ordning være beskyttet mod overdragelse frem til udbetaling, hvorefter den godtgørelsesberettigede frit kan overdrage beløbet.

Kravet på godtgørelsen vil desuden være beskyttet mod retsforfølgning og modregning frem til udbetalingstidspunktet, hvor pengene indgår på godtgørelsesmodtagerens konto. Modtageren af godtgørelsen vil herefter kunne disponere over beløbet, ligesom godtgørelsesmodtagernes eventuelle kreditorer fra dette tidspunkt vil kunne foretage retsforfølgning mod beløbet, medmindre summen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra godtgørelsesmodtagerens øvrige formue.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kravet på godtgørelsen kan være beskyttet mod overdragelse, udlæg og retsforfølgning overfor den godtgørelsesberettigede kvinde, mens hun er i live. Går kravet i arv, vil kreditorer derimod efter de almindelige regler kunne foretage retsforfølgning m.v. i kravet på godtgørelsesbeløbet.

Patienterstatningen vil vejlede ansøgerne om, at der kan udbetales til en anden konto end NemKonto med henblik på at beskytte beløbet mod kreditorfølgning og modregning.

Det bemærkes, at beskyttelsen som udgangspunkt vil gælde godtgørelsesbeløb udbetalt efter den grønlandske ordning forud for denne lovs ikrafttræden, såfremt godtgørelsen ind sættes på en særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigedes øvrige formue.

Når godtgørelsen er udbetalt vil beløbet heller ikke kunne indgå i betalingsevnevurdering i forbindelse med opkrævning og inddrivelse af skyldige krav. Skyldneren vil selv skulle dokumentere, at en del af formuen stammer fra godtgørelsen.

Det foreslås med § 13, stk. 4, at godtgørelse, der udbetales efter den grønlandske godtgørelsesordning, kan gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil, eller hvis vedkommende har stillet kravet som pant for vedkommende fordring.

Den foreslåede bestemmelse vil give mulighed for, at der kan foretages retsforfølgning, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil. Det samme vil gælde, hvis kravet fastslås ved dom eller anden afgørelse.

Til § 14

Der er efter gældende ret ikke fastsat regler om, Sundheds- og Kirkeministeriets mulighed for at indgå forlig med de 142 sagsøgere, som den 4. marts 2024 har stævnet det daværende Indenrigs- og Sundhedsministeriet for krænkelse af sagsøgernes rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Sagsøgerne støtter deres krav på, at sagsøgerne har fået krænkelse af deres rettigheder efter EMRK artikel 3, 8 og 14 sammenholdt med artikel 3, subsidiært sammenholdt med artikel 8, ved at have iværksat den såkaldte »spiralkampagne«.

Det foreslås med § 14, stk. 1, 1. pkt., at Sundheds- og Kirkeministeriet kan indgå forlig i retssager, der er anlagt mod staten før lovforslagets fremsættelse den 25. juni 2026, når sagen angår antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991.

Med den foreslåede bestemmelse vil Sundheds- og Kirkeministeriet kunne indgå forlig med de kvinder, som forud for fremsættelse af forslag til denne lov har anlagt sag om godtgørelse mod Sundheds- og Kirkeministeriet. Disse kvinder behøver dermed ikke at indgive en ansøgning om godtgørelse efter denne lov for at opnå godtgørelse.

Efter § 14, stk. 1, 2. pkt., kan forlig indgås på vilkår, der svarer til bestemmelserne i denne lov.

Det vil betyde, at forlig vil kunne indgås på vilkår, der svarer til det, som følger af forslaget. Det gælder bl.a. i forhold til, hvilke kvinder der omfattes, og i forhold til godtgørelsesbeløbets størrelse. Forlig vil således kunne indgås efter den foreslåede bestemmelse, når sagsøgeren har været bosiddende i Grønland på et tidspunkt til og med 1991, og når sagsøgeren under sagen har påstået og dermed sandsynliggjort, at pågældende har fået antikonception i Grønland eller i Danmark uden samtykke i perioden 1960-1991.

Der tilsigtes ikke med den foreslåede bestemmelse en regulering af rente af pengekrav, som følger af indgåede forlig. Spørgsmål om rente vil i sådanne tilfælde skulle afgøres efter de almindelige regler herom.

Efter § 14, stk. 1, 3. pkt., videregiver Sundheds- og Kirkeministeriet oplysninger om indgåede forlig til Patienterstatningen.

Med den foreslåede bestemmelse vil Patienterstatningen kunne få oplysning om forlig indgået efter bestemmelsens stk. 1, herunder navn og personnummer på de kvinder, der er omfattet af forliget. På den måde vil Patienterstatningen kunne undersøge, om en kvinde allerede har fået udbetalt godtgørelse efter loven ved forlig.

Det foreslås med § 14, stk. 2, 1. pkt., at kvinder, der modtager godtgørelse ved indgåelse af forlig efter stk. 1, ikke kan modtage godtgørelse i øvrigt efter denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kvinder, der modtager godtgørelse i medfør af forlig med Sundheds- og Kirkeministeriet, ikke også kan modtage godtgørelse efter ansøgning til Patienterstatningen.

Det foreslås med § 14, stk. 2, 2. pkt., at Patienterstatningen afviser ansøgninger om godtgørelse efter § 1 fra kvinder, der har modtaget godtgørelse af danske myndigheder i henhold til forlig, dom eller anden aftale for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Det vil betyde, at Patienterstatningen afviser ansøgninger om godtgørelse for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991, som er indgivet af en kvinde, der allerede har modtaget godtgørelse af danske myndigheder i henhold til forlig, dom eller anden aftale for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 14, stk. 3, at §§ 10-12 og § 18 også finder anvendelse for godtgørelser, der udbetales som følge af forlig, der indgås i medfør af stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at der ikke vil skulle foretages fradrag i offentlige forsørgelsesydelser og øvrige offentlige sociale ydelser som følge af godtgørelse, der ud-

betales som følge af forlig med Sundheds- og Kirkeministeriet.

Den foreslåede bestemmelse vil også sikre, at godtgørelse, der udbetales som følge af forlig med Sundheds- og Kirkeministeriet, ikke vil kunne overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning, hverken af offentlige eller private kreditorer. Forslaget vil også betyde, at kravet på engangsbeløbet ikke vil kunne anvendes til modregning med eventuelle private eller offentlige krav, jf. dog nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at godtgørelse, der udbetales som følge af forlig med Sundheds- og Kirkeministeriet, modregnes en tidligere eller senere tilkendt godtgørelse eller erstatning for en antikonceptionshændelse uden samtykke i Grønland eller i Danmark i perioden 1960-1991.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere sikre, at godtgørelse, der udbetales som følge af forlig med Sundheds- og Kirkeministeriet, ikke vil skulle medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Til § 15

Der findes efter gældende ret ikke regler om Sundheds- og Kirkeministeriets mulighed for at kræve tilbagebetaling af en godtgørelse, som er udbetalt til kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991.

Det foreslås med § 15, at Sundheds- og Kirkeministeriet kan kræve tilbagebetaling af en godtgørelse, der er udbetalt efter denne lov, hvis ansøgeren mod bedre vidende har undladt at afgive oplysninger eller har afgivet urigtige oplysninger, der har haft betydning for Patienterstatningens afgørelse.

Med den foreslåede bestemmelse vil Sundheds- og Kirkeministeriet kunne søge en tidligere udbetalt godtgørelse tilbagebetalt, hvis kvinden mod bedre vidende har undladt at afgive oplysninger eller har afgivet urigtige oplysninger, der har haft betydning for Patienterstatningens afgørelse. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvor en kvinde har søgt om og fået tilkendt godtgørelse på baggrund af en forfalsket bopælsattest eller lægejournal.

Til § 16

Efter § 161 i straffeloven straffes den, som udenfor det i § 158 nævnte tilfælde for eller til en offentlig myndighed afgiver en falsk erklæring på tro og love eller på lignende højtidelig måde, hvor sådan form er påbudt eller tilstedt, med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Patienterstatningen er en privat forening og dermed ikke en offentlig myndighed. § 161 i straffeloven finder derfor ikke anvendelse på afgivelse af tro- og loveerklæringer efter det foreslåede § 1, stk. 1, nr. 2, til Patienterstatningen, uanset

at anvendelsen af en tro- og loveerklæring er påbudt efter bestemmelsen.

Det foreslås med § 16, stk. 1, at den, som forsætligt afgiver en falsk erklæring på tro og love efter § 1, stk. 1, nr. 2, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Med den foreslåede bestemmelse vil forsætlig afgivelse af en falsk erklæring på tro og love til Patienterstatningen efter det foreslåede § 1, stk. 1, nr. 2, kunne straffes med bøde eller fængsel.

Med den foreslåede bestemmelse lægges der op til samme straffniveau, som hvis der var tale om afgivelse af en falsk tro- og loveerklæring omfattet af § 161 i straffeloven.

Det forudsættes, at det straffniveau, der er fastsat for overtrædelse af § 161 i straffeloven, vil være retningsgivende ved fastsættelse af straf efter den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås med § 16, stk. 2, 1. pkt., at den, som undlader at efterkomme en forpligtelse efter § 4, straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at den, der undlader at efterkomme en forpligtelse til at afgive oplysninger til Patienterstatningen efter det foreslåede § 4, stk. 1, vil kunne straffes med bøde.

Den, som undlader at efterkomme en forpligtelse efter § 4, vil således for det første kunne straffes efter bestemmelsen for at undlade at afgive oplysninger, som den pågældende er i besiddelse af, og som Patienterstatningen afkræver efter det foreslåede § 4, stk. 1.

Den, som undlader at efterkomme en forpligtelse efter § 4, vil derimod ikke kunne straffes, hvis den pågældende ikke er i besiddelse af de oplysninger, som Patienterstatningen afkræver.

Idet forpligtelsen til at afgive oplysninger til Patienterstatningen efter § 4 ikke gælder for ansøgeren, jf. det foreslåede § 4, stk. 1, 2. pkt., vil de kvinder, som ansøger om godtgørelse, ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne straffes for ikke at afgive oplysninger til Patienterstatningen.

Den foreslåede bestemmelse vil også betyde, at den, som efter det foreslåede § 4, stk. 1, skal afgive oplysninger til Patienterstatningen, vil kunne straffes, hvis de pågældende ikke sender oplysningerne til Patienterstatningen inden for 30 dage efter, at Patienterstatningen har bedt om oplysningerne.

Udskydes fristen i det foreslåede § 4, stk. 2, 1. pkt., og underrettes Patienterstatningen inden fristens udløb om grunden til fristoverskridelsen og om, hvornår Patienterstatningen kan forvente at modtage oplysningerne, kan den, der afkræves oplysningerne, ikke straffes efter den foreslåede bestemmelse.

Det forudsættes, at det bødeniveau, som måtte være fastlagt i klage- og erstatningslovens § 61 om manglende efterkom-

melse af en forpligtelse efter klage- og erstatningslovens § 37, stk. 1, vil skulle være retningsgivende for bødeniveauet efter den foreslåede bestemmelse.

Fastsættelsen af straffen i den enkelte sag vil dog fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det foreslås med § 16, stk. 2, 2. pkt., at dette ikke gælder for offentlige myndigheder og deres ansatte.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at offentlige myndigheder og deres ansatte ikke vil kunne straffes for at undlade at efterkomme en forpligtelse efter den foreslåede § 4.

For så vidt angår ansatte i offentlige myndigheder vil det være en forudsætning, at forpligtelsen efter den foreslåede § 4 er knyttet til ansættelsen. Det bemærkes, at offentligt ansatte i stedet vil kunne blive mødt med ansættelsesretlige konsekvenser.

Offentligt ansatte vil også kunne straffes efter straffelovens § 156, hvis nægter eller undlader at opfylde pligt, som tjenesten eller hvervet medfører.

Til § 17

Det foreslås med § 17, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. september 2026.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at de foreslåede bestemmelser vil finde anvendelse fra 1. september 2026. Det vil således også fra dette tidspunkt være muligt for Patienterstatningen at behandle sager om godtgørelse, træffe afgørelser og udbetale godtgørelser.

Det bemærkes, at det allerede fra den 1. juli 2026 har været muligt at indgive en ansøgning til Patienterstatningen om godtgørelse.

Det foreslås med § 17, stk. 2, at § 13, stk. 1 og 2, og § 18 har virkning fra 1. marts 2026.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at de foreslåede § 13, stk. 1 og 2, og den foreslåede § 18 om, at udbetalte godtgørelser efter den grønlandske godtgørelsesordning ikke skal indgå i beregningen af eller medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomsthængige offentlige ydelser, og ikke skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst også skal gælde med tilbagevirkende kraft fra den 1. marts 2026.

Et antal kvinder har siden marts 2026 fået udbetalt godtgørelse efter den grønlandske godtgørelsesordning. Det foreslåede virkningstidspunkt vil betyde, at den foreslåede skat-

tefritagelse af udbetalinger af godtgørelse efter den grønlandske ordning, jf. den foreslåede § 18, derfor vil få virkning før lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Den tilbagevirkende kraft vil udelukkende kunne være begunstigende.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere betyde, at såfremt en person, som har fået udbetalt en godtgørelse efter den grønlandske godtgørelsesordning, og som følge heraf har fået afslag på en forsørgelsesydelse eller anden indkomsthængig offentlig ydelse i perioden fra den 1. marts 2026 og indtil lovforslagets ikrafttræden, vil kunne få efterbetalt en ydelse, såfremt de øvrige betingelser for at modtage ydelsen er opfyldt.

Det skal være tilstrækkeligt godtgjort, at afslaget på ydelsen skyldes en udbetalt godtgørelse efter den grønlandske godtgørelsesordning i perioden fra den 1. marts 2026 og frem til lovforslagets ikrafttrædelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne få betydning for f.eks. en pensionist, som har fået foretaget en formueberegning af Udbetaling Danmark, som har medført, at vedkommende ikke har kunnet få udbetalt helbredstillæg eller personligt tillæg efter lov om social pension.

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne få betydning for en person, som af kommunen har fået afslag på kontanthjælp, jf. §§ 16-19 i lov om aktiv socialpolitik, eller supplerende hjælp efter § 27 b i samme lov på grund af sine formueforhold, jf. § 14 i lov om aktiv socialpolitik, som følge af udbetaling af en godtgørelse efter den grønlandske godtgørelsesordning. I disse tilfælde vil kommunen skulle foretage en vurdering af, om personen ville have haft ret til kontanthjælp for en eller flere måneder, såfremt kommunen havde set bort fra godtgørelsen på afgørelsestidspunktet.

Det bemærkes, at beskyttelsen efter det foreslåede § 13, stk. 3, mod kreditorforfølgning og modregning, vil gælde for krav på godtgørelse, der er stiftet før denne lovs ikrafttræden, samt for de godtgørelsesbeløb, der er udbetalt før ordningens ikrafttræden, så længe der ikke er truffet endelig afgørelse herom. Er der på tidspunkt for lovens ikrafttræden allerede foretaget kreditorforfølgning i form af udlæg eller modregning i et godtgørelseskrav eller et allerede udbetalt godtgørelsesbeløb, vil kreditorbeskyttelsesreglen i det foreslåede § 13, stk. 3, derimod ikke gælde.

Det bemærkes i den forbindelse, at betingelsen om, at den udbetalte godtgørelse skal være indført på særskilt konto i bank eller på anden måde være holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigedes øvrige formue, tilsvarende finder anvendelse på allerede udbetalte godtgørelsesbeløb. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 18

Til nr. 1.

Det følger af statsskattelovens § 4, at alle indtægter i penge eller i formuegoder af pengeværdi er skattepligtige for modtageren. Efter ligningslovens § 7 fremgår dog, at en række indtægter ikke medregnes til den skattepligtige indkomst. Det gælder bl.a. visse godtgørelser.

Det foreslås, at der i ligningslovens § 7 indsættes som *nr. 43*, at godtgørelse omfattet af lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991 og godtgørelser efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem.

Den foreslåede ændring vil medføre, at Sundheds- og Kirkeministeriets udbetaling af godtgørelse til de godtgørelsesberettigede omfattet af lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991 ikke vil skulle medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Dette vil også gælde udbetalinger af godtgørelse, der sker som følge af forlig efter lovens § 14. Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at godtgørelser, der er udbetalt efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem,

ligeledes ikke vil skulle medregnes ved opgørelsen af skattepligtige indkomst.

Til § 19

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighedsområde.

Det foreslås med § 19, 1. pkt., at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at §§ 1-9, 11, 12 og 14-16 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Det bemærkes, at lovens § 18 om ændring af ligningsloven, ikke skal kunne sættes i kraft, idet ligningsloven ikke gælder for Grønland og ikke indeholder hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland.

Lovforslaget vurderes ikke relevant for Færøerne.

Med § 19, 2. pkt., foreslås det, at lovens bestemmelser kan sættes i kraft på forskellige tidspunkter.

Bilag 1**Lovforslaget sammenholdt med gældende lov**

§ 18. I ligningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1500 af 24. november 2025, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 198 af 25. februar 2025, § 2 i lov nr. 1642 af 16. december 2025, og senest ved § 1 i lov nr. 1781 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:

§ 7. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke:
1-42) ---

1. I § 7 indsættes som *nr. 43*:
»43) Godtgørelse omfattet af lov om godtgørelsesordning for kvinder omfattet af antikonceptionssagen (spiralsagen) i Grønland i perioden 1960-1991 og godtgørelser efter den grønlandske godtgørelsesordning for kvinder, der har fået antikonception uden samtykke i Grønland fra den 1. januar 1992 og frem.«